

Norske Insecters
B e s k r i v e l s e
 med
A n m æ r k n i n g e r
 af
H. Ström.

I det Norske Selskabs Skrifter er allerede heraf givet henved 2 Centurier. De siden Tid efter anden samlede udgiør omtrent 300, af hvilke denne Gang ikkun meddeles det halve, da den heele Samling vilde blive for vidtløftig paa een Gang. Jeg har deri fulgt min forrige Maade, at betegne de nye med et †. Ved de allerede bekjendte har jeg ladet mig nøie med at anføre Linnei trivielle Navne for Kortheds Skyld; hvørimod jeg paa de øvrige har givet en Definition, at man deraf som i et Diekast kunde kende dem, uden at læse den hele Beskrivelse igiennem. Desuden har jeg ved Figurer oplyst dem, jeg ogsaa inde meest mærkværdige, og i hedsfæiede Anmærkninger beskrevet deres Larver og Pupper (undertiden og aftegnet dem) saavide de har været mig bekjendte, i hvilke sidste dette Stykke og følgende vil have et Fortrin for de forrige. I Hensende til den generiske og specielle Navngivelse, har jeg fulgt den tiende Udgave af Linnei Systema, og dem jeg ikke har fundet finde der, har jeg kaldet nye, uden derved at forekomme andres bedre Indsigt og Kyndighed. Endelig maae jeg og erindre, at jeg har udeladt dem, jeg allerede paa andre Steder har indgivet eller herefter agter at indgive beskrevne paa en mere udførlig Maade.

Scarabæus.

1) **Scarabæus Melolancha.** Er stor af Castanie-brun Farve, besat paa de fleste Steder med en hvidt Roddenhed, som er kiendeligst paa Overlivet og Brystet. Følehornenes forreste Deel er lang og sanderstaaen i Blade.
 Nye Saml. II. B. G. Hver

Hver af Vingedækkerne har 4 ophøjede Striber som forener sig bag til. Bommens Bagdeel er spids og nedbøjet i Enden, neden under graaagtig med trefarvede og hvide Pletter paa Siderne, een paa hver Indskjærelse. Er af Monf. Kahrses Samling i Bergen, men ei funden her paa Stedet.

2) *Scarabæus aquaticus*. Er kun et Par Linier lang og af Skikkelse oval. Overlivet er foran ganske lidet indskåret, men bagtil rødt og oven til fint puncteret ligesom Vingedækkerne, hvilke desuden have 10 meget fine Striber paa langs, knap tiendelige for blegte Ringe. Skinnenebene have mange Tagger og Tørne og de bageste Fødder vedhængende Svømme-Haar. I Følehornene ere de 4 sidste Leeder sorte, men de andre rødbrune, ligesom de lange ud af Munden hængende Samle-Stængler. Hjemets Farve er sort og skinnende ovenpå og derhos foran noget blaaagtig, men neden under lysere sort eller sortegraa. Føddernes Læder have samme sorte graa Farve, men Skinnenebene og Fødderleederne ere rødbrune. Den svømmer i Vand, som en *Dytiscus*.

Anmærk. *Scarabæus fasciatus* og *brunneus*, ere i de foregaaende Stykker anførte. Her vil jeg kun beskrive deres Larver, som ere mig siden forekomne. Den 1) som opholder sig i forraadnede og forrottede Birke-Stumper er en hvid orm af Længde som den nederste Leed af en lille Finger. Hovedet er gult og hele Kroppen besat med adspredte brune Pletter. Først i Juni forvandler den sig til en hvid Puppe med 2 Skindagrige Vedhæng bagtil. Deraf fremkom foromtalte *Scarab. fasciatus* først i Julio. 2) Den anden forekommer kun i Jorden, og dog er Larven ganske almindelig at see deels i Gaare Møg, deels under Jord-Torver eller Grønsvær, naar Marken om Høsten opspades til Agerland. Den er trind, blaaagtig med sorte igien-nemskinnende Indvolde, samt sortebrunt Hoved. Af de Larver jeg havde samlet om Høsten fremkom Insectet Aaret efter den 18 Junii.

Dermestes.

Fig. 1.

3) *Dermestes Mürinus*? Middelmaadig stor, men tyk og convex med et Hoved som kan bøjes ganske under Overlivet. Følehornene have først et rundt Leed, siden et langt, derefter runde Leeder igjen, som tage til i Størrelse, dog de 5 sidste tykke. Overlivet ligner en i Spidsen affæren *Conus*, med noget

noget indtruffe Sider. Wingedækkerne have 3 ikke meget fiendelige Striber uden flade Sidelanter. Fødderne ere meget flade, og Farven overalt sort og skinnende som Kul med en gulagtig Glans paa nogle Steder; men paa endel mindre er Farven graaagtig sort og mørkpletet.

Anm. Naar den vedrøres eller mærker nogen Bevægelse, ligger den som død, og saa sammenkrummet, at intet Tegn sees, enten til Hoved, Fødder eller Følehornene. Fødderne ere og saa flade og ligge saa tæt an i Bugen, at man med blotte Øine neppe kan see dem. Man skulde derfor aldrig tænke det var et levende Dyr, men heller en Pille eller død Klump. Saaledes finder man den liggende i Mossen paa Klipperne eller Træ-Stammerne. Jeg kan ikke see nogen væsentlig Forskiel imellem denne og *Dermestes murinus* Linnei: Men er Frischs Tegning rigtig, som Linné henviser til, da er den ganske vist et andet Species, som blant andet sees af Føddernes Stikkelse.

4) *Dermestes pertinax*. Er omtrent dobbelt saa stor som den sædvanlige *Cerambyx domesticus*. Følehornene ere jævntylke og korte. Overlivet seer ud som en tynd, convex og noget puffed Plade, med 2 gule Pletter bagtil i Hjørnerne. Wingedækkerne ere punkterede paa langs, og hele Insectet cylindrisk. Farven oven til sort eller mørk, men neden under lys og skinnende. Hovedet kan den ganske skjule under Overlivet.

5) *Dermestes polygraphus*. Omtrent af Størrelse som en Lappe, Hovedet tykt, Overlivet rundt, Bagdelen stumpet, og hele Insectet cylindrisk, samt bestrøet med Puncter, som paa Wingedækkerne gaaer i Rader paa langs. Følehornenes yderste Led et meget tyk. Farven overalt mørk, men Wingedækkernes lysere. Følehornene og Fødderne brune.

Anm. Den holder til imellem Barken af Fyrretræ, som den maler til Meel og gjør runde Huller i. Paa nogle af dem har jeg fundet de i 2det Stykke af Insect. Beskrivelse No. 5 anførte Acari, fastsiddende efter sine giennemsigtige Strænge, omtrent af Længde som Kroppen; men i Steden for de foromnævnte gif meget langsomt (uden Tvivl fordi jeg ved Beskrivelsen havde beskædiget dem) var det forunderligt at see, hvor hurtige disse vare, ei allene i at løbe, men og i at vende sig igien, saa ofte jeg veltede dem om paa Ryggen. De 2 forreste Fødder

siene den i Steden for Følehorn og slaae altid langt frem, naar den gaaer, og da Rumpen-Stilken (rettere Sæ-Røret) hvormed den sidder fastet, følger med, naar den løsriver, trækker den og samme efter sig, uden at hindres deraf i Gangen eller Løbet.

6) *Dermestes piniperda*. Af Størrelse som en Leppe, og trind overalt, med et under Overlivet bøiet Hoved og fladede Følehorn, som have et langt Leed nærmest Hovedet. Overlivet er indhuult puncteret, og Vingedækkerne saavel puncterede som stribede. Farven er brunsort, paa Skinnestene allene rødbrun, og Munden, samt endeel af Følehornene ligeledes. Den holder til i Tjærens Bark.

7) † *Dermestes (Boleti) atro-fuscus*, *marginis thoracis antico subreflexo*, *pedibus testaceis*. Er trind og jevntyl med bevægeligt Hoved, 3 tykke samt ledne Leeder forrest i Følehornene, et for Hovedet indskaaet Overliv, med en sammesteds tilbagebøiet Kant, og meget brede samt flade Kanter paa Siderne som Lister, hvilket og, skjønt i langt mindre Grad, ses paa Vingedækkerne. Farven er brunsort, men Fødderne mere lysebrune.

Anm. Dens Farve er en liden hvid Drim i *Boletus versicolor*, som vorer paa halvraaden Birk. Den har gult Hoved, 2 brune opreiste eller opadboiede Horne i Rumpen, samt en gul Plet paa næste Leed oven for. Endskjønt Puppen er foran meget bred, er dog Bommen lige smal, med 2 ligesaadanne opadboiede Horne som tilforn. Midt i Junii M. fremkommer Insectet, der er først nogle Dage hvidt, førend det faaer sin brune Farve.

8) *Dermestes pulicarius*. Er aflang og af Størrelse som en Luss. Hovedet kan den trække til sig og stule under Drækhøet. Følehornene have i Enden 3 tykke Leeder, som gjør en Klob. Overlivet og Vingedækkerne ere overalt puncterede, og have udstaaende Kanter eller Lister, de sidste ere og kortere end den bagtil spidse Bom. Vingerne ere hvide, men Resten sort. Den holder til i Grøe-Kaalens Blomster, løber hastig og kan let bringes til at flyve.

9) *Dermestes muscorum*. Af samme Størrelse og andre Dermestides liig i Skabning, da Hovedet er bøiet under Overlivet, og Kroppen aflang rund. Ovenpå er den sort og ligesom bedækket med smaa Stiel, af hvilke nogle

nogle ere hvide og giøre den hvid-pletlet. Især sees i Overlivets bageste Hjørner 2 hvide og temmelig store Pletter. Neden under er den overalt graa.

Silpha.

10) *Silpha Vespillo*. Er et temmeligt stort Insect, med et fortil tvært, bagtil afrundet, og ovenpaa ujevnt Overliv. Vingedækkerne ere korte og lige-
som det hele Insect sorte, men tillige smukt mærkede og afdeelte med 2 rødbrune og i Kanten bølgede Tverbaand. Følehornenes nederste og flade Deel er rødbrunt, og Bryftet loddent af gullskinnende Haar.

11) *Silpha littoralis*. Temmelig stor og ganske sort, undtagen at Følehornenes 3 yderste Led ere brune. Overlivet er lidet indskaaet fortil og ovenpaa glat; Vingedækkerne bagtil tvært affkaarne, og ovenpaa mærkede med 3 opstiede Linier paa langs foruden Sommeren og de flade Sidelanter.

12) *Silpha atrata*. Er mindre end de andre. Overlivet foran til-
rundet og lidet tilspidset; Vingedækkerne mærkede med 3 knap spulige Etriber eller Linier i Midten, som ikke strække sig ned til Enden, og desuden forsynede med flade Sidelanter eller Lister. Farven overalt sort, og det hele Insect over-
strøet med fine Puncter. Af dette Slags har jeg fundet en temmelig stor Sam-
ling i raadne Træ-Rodder, hvor ogsaa laae mange sorte og runde Piller, som
synes være Frugten af en mig ubekendt Bæst.

13) *Silpha opaca*. Lidet større end den forrige og her aftegnet Fig. 2. Fig. 2.
Overlivet glat, fortil tvært affskåret og bagtil afrundet; Vingedækkerne flad-
mærkede med 3 ufuldkomne Linier paa hvert, som hos de fleste andre; Farven
eventil smudsig graa, men neden under sort. Den giver en Mængde grøngrøn
Farve af sig, naar den gribes eller igiennemslinges med en Naal.

Coccinella.

14) *Coccinella 2 punctata*. Er et lidet ovalt og convex Insect,
paa Overlivet sort med 2 hvide og store Pletter paa hver af Siderne, og 2 smaa
sammenføjede saavel foran ved Hovedet, som bagtil; Vingedækkerne røde med
en rund sort Plet paa hver i Midten. Neden under er den heel sort.

15) *Coccinella decem punctata*. Er kun lidet mindre med et hvidt og
sort plettet Overliv, gulbrune Vingedækker, af hvilke ethvert har 5 sorte og

runde Prikker, den største ved Roden, 3 i Række i Midten og 1 enkelt ved Bag-Enden, som er mindst. Bugen sort, Fødderne brune.

16) *Coccinella sedecim guttata*? Har gult Overliv, sorte Pline, gullagtige Vingedækker, hver med 8 hvide Prikker i saadan Orden 1. 2. 3. 1. 1. neden under er den ligeledes gulfarvet. Linnei Beskrivelse afviger herfra i Hensende til de 5 Prikker paa Overlivet, som her ikke findes, i Prikernes Orden paa Vingedækkerne, og de sorte Pline, som ikke nævnes.

Anm. Dens Pupper fandtes den 30te Augusti siddende i Mængde fæstede til den undre Side af Birkebladene, og den 2den September vare allerede nogle af dem udklækkede. Den sidder med Rumpen fast og ubevægelig til Bladet som andre af det Slags, har 1 gul Plet paa hver Side af Overlivet, en liden gul Strihe i Midten, som endes bagtil med en liden, men tiendelig gul Plet. Paa Bommen sees 2 jevnfides siddende gule Prikker paa hver af Siderne og der nedenfor 3 lige saadanne siddende i Række.

17) † *Coccinella novem pustulata*. Er en af de mindste med sort Overliv, hvis Sider ere hvide af 2 store og hvide Pletter, foruden Hovedets bageste Deel, som og er hvid og udgjør den tredje. Vingedækkerne ere graa-agtig grønne, med 4 runde Pletter paa hver, af hvilke 1 sidder øverst, 3 i Række nedenfor og endelig en enkelt imellem Vingedækkerne, øverst ved Overlivet. Alle ere brune.

Anm. Den fremkommer først i August af en sort og noget gultplettet Orm, med 6 Fødder og adskillige Pigge paa Kroppen. Naar den vil forvandle sig til Puppe, fæster den sig paa Selje, Heg eller andre Blade med de 2 sorte Bagsfædder, afdrager sig saa Ormhuden, og forvandles til en oval Puppe af en underlig Anseende, der ei vel lader sig beskrive, hvorfor jeg vil have Læserne henviist til en Afhandling om Norske Inseeters Forvandling, indgivet til det Norske Selskab, hvor jeg har aftegnet Farven og Puppen af *Coccinella 14 guttata*, der i det meste kommer overeens med denne.

18) *Coccinella decem pustulata*. Af sædvanlig Størrelse og ovalrund; af Farve sort og glindsende med 5 lysebrune Puncter paa hver Vingedække, af hvilke de 2 sidde øverst, 2 dernedenfor og den 5te i nederste Spids. Over-

Overlivet har hvide Sidekanter, og Hovedet en hvid Plet. Bugen er sort og Fødderne rødbrune.

Chrysomela.

19) *Chrysomela Betulæ*. Er kun et lidet Insect af en aflang oval Skabning. Overlivet er meget indskaaet for Hovedet og Vingedækkerne fint puncterede i Rader. Farven er grøn og rødagtig, som Kaaber. Den sidder her under Aspe-Bladene, og fortærer deres underste Glade eller Epidermis. Dens Æg sees og under samme Blade siddende i lange Rader, det eene lige af det andet.

Anm. Den 9de Julii fandt jeg paa Aspe-Blade dens Farve af Størrelse, som en liden Luss, først grøn med sort Hoved og Overliv, samt nogle Rader sorte Knoppe langs Kroppen. I Skabning lignede den en *Larva coccinella*, men uden Pigge. Siden blev den en Pinle lang, og ganske sort med sorte Knoppe, endelig den 22de et Par Linier lang, lys paa Kroppen med 2 Rader tæt sammen siddende sorte Knoppe, der gjorde ligesom en bred Rand langs ad Ryggen, foruden en Rad af sorte Knoppe paa Siderne, af den særdeles Egenskab, at de, saasnart man rørte ved den, gave af sig en mellefarvet hvid Draabe, som dog strax efter trakkede sig ind igien. Den 27de Julii krøb den i Jorden, hvor den forvandlede sig til en hvid Puppe med brune Vene. Den 12te Augusti fremkom Insectet.

20) *Chrysomela alni*. Den forrige liig, men lidt større og med adspredte Puncter paa Vingedækkerne. Den er ellers over og under grøn og glindsende, undtagen Hovedet, Overlivet og Fødderne, som ere sorte. 1775 gjorde dette Insect Elle-Træerne paa mange Steder skaldede ved at fortære dets Blade. Man siger at den Sneer som falder i det udsprungne Løv om Foraaret, skal være Aarsagen til deres Formerelse; og maaskee den Sneer som i dette Aar faldt i temmelig Mængde, den 15, 17de og 18de Mai, har gjort meget dertil. See herom Norg. Nat. Hist. I. 227.

Anm. Dens Larve, som sees i Mængde paa Elle-Træets Blade, er i Begyndelsen sort, siden rødagtig brunn, henved 3 Linier lang, har 2 mærke Indrykkelser paa Overlivet, 9 i Rad siddende sorte og spidse Knoppe paa

paa hver af Kroppens Sider, som endnu har 3 flømt mindre fiendelige Rader af sorte Knoppe. Af hver Knop fremstikker et Haar. Med Bag-Enden som er kløftet, kan de sæ sig fast til Bladene, ja endog til Glas, og i denne Tilstand trækker den Orme-Huden af sig, og forvandles til Puppe. Dette skede den 16de Julii og 8te Dag efter fremkom Insectet.

Fig. 3.

21) *Chrysomela coccinea*. Middelmaadig stor og temmelig smal. Hovedet sort, Overlivet ligeledes i Midten sort, men paa Siderne og neden under hvidrødt; Vingedækkerne ligeledes hvidrøde, med 2 sorte og næsten runde Pletter paa hver, den bageste lidt større end den forreste. Bugen slad, fortil sort, men bagtil gul; Fødderne sorte, og Laarene smale. Overlivet og Vingedækkerne uden Kanter eller Rister, det første fortil indskåret for Hovedet og bagtil tvært, eller tværsnittet.

22) *Crysomela exoleta*. Af sædvanlig Stabning, men kun af Størrelse som en Luus, og overalt brandgul samt glindsende Farve. Vingedækkerne langt kortere end Bommen. Holder til i hvide Roser.

23) *Chrysomela atricilla*. Af Størrelse, som en Poppe, og brun paa Følehorn, Vingedækker og Fødder, men paa Hovedet, Overlivet og Bugen sort. Den hopper lidt, naar den slippes løs, og findes paa Trærnes Blade.

Curculio.

24) *Curculio granarius*. Er af Størrelse, som en Poppe; Overlivet og Vingedækkerne lige brede og næsten af een Længde; Hovedet og Snabelen af Længde som Overlivet. Overlivet indhuult puncteret, Vingedækkerne ligeledes og derhos stribede paa langs. Fødderne uden Tænder. Farven overalt rød, meest paa Vingedækkerne. Fundet i Risen-Grøn.

Fig. 4.

25) † *Curculio (juniperi) longirostris, elytris fuscis, ordinibus punctorum flavescientium transversis, femoribus dentatis*. Er temmelig stor, og sees Fig. 4. Har lang nedbøiet Snabel, sorte Følehorn, og Vingedækkerne Puncter i 10 Rader ned ad, som ere fiendelige endog for blotte Øine. Føddernes Laar ere alle Kølleagtige med en Tand paa indre Side. Farven er overalt sortebrun og gul (undertiden hvid) plettet. I mellem Øinene sidde 2 gule Prikker, paa Overlivet nogle, saa, men paa Vingedækkerne

dækkerne mange saadanne, de fleste i lange Rader paa tvært, og gemeenlig paa middelste Rad giøre Puncterne en Cirkel i Midten.

Anm. Dette Insect har jeg baade fundet levende ved Enebær-Træets Rødder, saa og død indstøbt i en Hule i samme Rødder, der nat op passede til Legemet; den var altsaa deri avlet. I mange Stykker ligner den *Curculio Abietis*.

26) *Curculio Pini*. Er temmelig lig den forrige, men istun halv saa stor og uden Tænder paa Laarene; den har og Følehornene siddende nærmere ved Spidsen af Snabelen, og i Bag-Enden 2 glatte Knoppe, der giøre den sammesteds meget afbrudt og tver. Snabelen er efter Proportion baade kortere og tykkere. Farven er brun med 2 gule Tverbaand over Vingedækkerne, bestaaende af Puncter, og det forreste afbrudt i Midten; Overlivet har og gule Puncter. Alle Puncterne bestaae af korte Haar.

27) † *Curculio (salicis) breviostris*, ater, femoribus dentatis testaceis. Den er middelmaadig stor (see Fig. 5.) med rødbrune Fødder, hvilken Farve dog er tiendeligst paa Laarene, som alle ere forsynede med en Tand. Af de 8 yderste Leeder i Følehornene er den anden baasra at regne længst. Overlivet er smalt og trindt; Farven sort, men paa Vingedækkerne meer skinnende sort, med mange hvide Prikker eller Skial, som i Midten ere meest adspredte. Fundet i indviklede Selve-Blade.

Fig. 5.

28) † *Curculio (dubius) breviostris ater*, femoribus muticis testaceis. Er den forrige ganske lig baade i Størrelse og Slabning, men Laarene have ingen Tænder; og da anden Leed i forreste Part af Følehornene er hos hiin tiendelig længere end de efterfølgende, saa ere her de 2 første nedenfra at regne af een Længde og længere end de efterfølgende. Farven er sort og skinnende, uden hvide Puncter, og Føddernes rødbrune Farve mere mørk. Følehornene ere og hos denne langt kortere.

28) *Curculio Pyri*? Middelmaadig stor med kort Mund, et ligesaa kort Hoved, som villigemed Overlivet er puncteret; Vingedækkerne ligelædes puncterede og stribede. Følehornene ere ganske fine, og Fødderne uden Tænder, hvori den afviger fra Linnés Beskrivelse. Farven er hos nogle sorteblaa, hos andre sort, men altid skinnende, og paa Fødder og Følehorne rød.

Nye Saml. II. B.

S

Paa

Paa hver Side af Bugen har den en lys skinnende Streeg. Funden paa Ellerræ.

30) † *Curculio (striatus) brevirostris griseus, elytris atrostriatis, femoribus muticis.* Er middelmaadig stor med tyk Snabel, der er saa kort som Overlivet, og temmelig korte Følehorn. Overlivet er fint puncteret, og dette saavelsom Snabelen har en fin Fure i Midten. Vingedækkerne ere ligeledes fint puncterede i Rader paa langs, og have en graa-agtig, samt noget skinnende Farve med 4 sorte Linier eller Strimer paa langs, foruden en i Sommeren, som gjør den semte. Laarene ere kalleagtige uden Tænder.

31) † *Curculio (ribis) longirostris, fuscus, thoracis lateribus compressis albis, femoribus muticis.* Er knap saa stor som en Loppe, men tyk og, naar den sammenkrømper sig, rund. Hovedet kort og tykt. Snabelen længere end Hovedet, men en god Deel kortere end Overlivet, der er paa Siderne meget indtrykt og hvidt, men oventil plat og sort; Bommen med Vingedækkerne tyk, ophevet og rund, oventil sortebrun og med hvidt marmorseret, men neden under besat med hvide Skæl. Laarene kalleagtige uden Tænder. Holder til paa Ribstræets Blade.

32) *Curculio Alni?* Er lidet større, og har en lang og tyk Snabel, ved hvis Rod sidde de i Enden kalleagtige Følehorn. Overlivet er besat med Haar, Vingedækkerne ligeledes og sribede, det første aflangt, de andre ovale og noget mørkplettede. Ellers er Farven brun og skinnende, og Linene sorte. Den har desuden den Egenskab, at den hopper. De 2 hvide Pletter paa hver Vingedække, som Linné melder om, har den ikke.

Anm. Paa Kanten af Ellerræernes Blade mærkes om Sommeren rødbrune og forstørrede Pletter, hvor den øverste og underste epidermis (Bladside) er adskildt og gjør en Pukkel. Derinden for ligger dennes Larve eller Dm, der er gulagtig uden Fodder, har brunt Hoved og Halskjold, samt 2 mørke Prikker paa hver af Kroppens tvende forreste Leeder. Naar den har fortæret en Deel af Bladets Marv og forarsaget forømmeldte Pukkel, gjør den et Skillerum eller Træevæg i den eene Ende deraf, og ligger der for at forvandles. Først i August fremkommer forømmeldte *Curc. saltatrix*.

Attela-

Attelabus.

33) *Attelabus Betulæ*. Omtrent dobbelt saa stor som en Løppe, samt ganske sort og skinnende. Det som skiller den fra *Curculiones*, er, at den bagtil er meget breed og stumpet, og at Følehornenes Leeder ere lige lange, de 3 sidste undtagen, som gjøre en aflang Klode. Munden er lang, Hovedet, saavel som det trinde Overliv (hvilke adskilles ved en liden Halskrave) ere besatte med fine Haar, hverimod Vingedækkerne, der ere uden Haar, have indhulede Puncter i Rader paa langs. De bageste Fødders Laar see ud, som en aflang og tyk Kalle. Om den hopper, har jeg ei erfaret.

Cerambyx.

34) *Cerambyx bajulus* β ? Temmelig stor med korte Følehorne, Fig. 6. hvis andet Leed er længere end de andre; Overlivet rundt, oventil plat med 2 glatte Knoppe, ellers tæt besat med en hvid Pudenhed; Vingedækkerne bløde og megen lodne, samt ligesom med en Færnis besmurte. Farven er sortebrun og Laarene kalle-agtige. Af Monf. Kahrs Samling i Bergen.

35) *Cerambyx cursor*. Er af Slabning og Størrelse omtrent som *Cerambyx inquisitor* i det 1ste Stykke i det Norske Selsk. Skrifter. Munden er rød, Følehornene ligeledes, og sidde paa 2 røde Knoppe. Overlivet har paa hver af Siderne en udstaaende Spidse og Vingedækkerne fortil 2 udstaaende Hjørner, og paa langs nogle ophøiede Linier, imellem hvilke formes visse brede Strimler, af hvilke de 2 i Midten eller nærmest Sømmen ere grønagtig mørke, de efterfølgende røde, de efterfølgende atter grønagtig mørke, hvorpaa følge Sidelanterne, der ere rødagtige. Fødderne ere røde, og Bugen rødagtig med en lys skinnende Pudenhed.

Leptura.

36) *Leptura quadrifasciata*. Er et temmeligt stort og langagtigt Insect, sort med brunrøde Binde og 4 brunrøde Tverbaand over Vingedækkerne, af hvilke det som indtager deres forreste Deel er jævnt, de 2 mellemste bølgeagtige, og det sidste som en brunrød Plet. Forestiller man sig derimod Grunden brunrød, har den 4 sorte Tverbaand, af hvilke det sidste ender Vingedæk-

H 2

kerne

terne eller udgior Spidsen. Overlivet har i bageste Ende 2 stumpede Spidser eller udstaaende Hjørner.

Anm. Dette Insect har jeg fundet dødt indsluttet i en halvraaden Birkeslamme, hvor det vist nok var avlet. Ellers sees det og i temmelig Mængde paa Blomsterne af Angelica sylvestris og Valeriana sylvestris for at indsue disse Blomstres Saft og Honning; ligesom og efterfølgende *Leptura attenuata*, *Scarabæus fasciatus* og mange Slags Fluer pleie i Mængde at forsamle sig paa samme Blomster.

Fig. 12. 37) *Leptura attenuata*. Ligeledes et broget og ganske smukt, men noget langagtigere Insect. Hele Kroppen er sort, undtagen Vingedækkerne, der ere gule med 2 sorte Lverbaand bagtil, en sort Streeg langs Sømmen, 2 sorte Pletter, een i hver Kant af Vingedækkerne, saaaog 5 sorte Pletter i Rød, een i Midten, eller Sømmen og 2 lige deraf paa hver Side. Følehornene, der ere af Længde som Kroppen, ere gule i det nederste af hver Leed, ellers sorte; Fødderne gule og sorte, da de 2 forreste Par ere allene sorte paa Skinnebenene, men det bageste paa det nederste af Laarene. Overlivet langagtigt og trinde med en udstaaende Knude paa hver Side og en Lørne bagtil i hvert Hjørne.

38) *Leptura mystica*. Dette meget smukke Insect har jeg kun en gang seet dødt og halv fordærvet. Vingedækkernes forreste Deel er rødbrun, Resten sort, med 2 hvide Lverbaand, af hvilke det forreste er bølgeagtigt og gior en spids Vinkel i Sømmen, det andet bredere uden Bølger; Bugen eller Bommen rød, og det af Overlivet som var tilbage, rødbrunt; Fødderne sorte.

Cantharis.

39) *Cantharis livida*. Af middelmaadig Størrelse. De lange Følehorn og Hovedet fortil røde, Øinene med den bageste Deel af Hovedet sorte; Fødderne røde, Vingedækkerne lysebrune og kun fortagtige bagtil i Enden; Overlivet rødt; Bommen sort med rødagtige Sidekanter. Fundet paa Silje-Træer.

40) *Cantharis rufa*. Temmelig stor og næsten overalt brunrød, undtagen Øinene og Bingerne, som ere sorte; Bommen ligeledes sort, og de 2 sidste Leeder allene rødbrune. Følehornene sorte, og endogsaa hos Hunnen, indskaaen som en Sav. Da den blev igiennemstukket med en Naal, satte

satte den mange hvide Æg af samme Skikkelse. Dette temmelig rare Insect blev fundet paa Birketræe.

41) *Cantharis fangvineæ*. Er middelmådig stor og næsten overalt sort, undtagen Overlivet og Vingedækkerne, der ere blodrøde, dog har det første, som er rundt, en sort Plet eller mørk Fordybelse ved Roden. Puppen, som er hvid, har jeg fundet liggende i hule Birketræer ganske synlig og for Dagen. Det samme har jeg og mærket hos flere Pupper af dette Slags.

Anm. Det er derfor desto mere at undre, at disse Insecters Forvandling er saa lidt bekendt, som maae sluttes af Linnés Ord Systemat. Nat. edit. 10 reform. pag. 401. *Cantharidis larvæ, exceptis primis parentum similibus etiamnum latent*. Dog maae jeg sige, at endskiønt jeg har seet adskillige af deres Pupper, som sagt er, er mig dog ikke Farven til nogen af dem bekendt, uden til *Cantharis minima*, som følger.

42) *Cantharis minima*. Den er omtrent dobbelt saa stor som en Poppe, sort paa Følehorn, Hoved og Overliv, undtagen at det sidste har rød-gule Sideskanter. Vingerne og Vingedækkerne ere graa, med 2 gule Pletter i Enden af de sidste, der ere omtrent to trediedeele kortere end Vingerne. Bommen er gul paa Siderne og har gule Ringe baade over og under; Fødderne mørke.

Anm. Dens Larve er en Orm henved 4 Linier lang, smal, og for og bag tilspidset. Hovedet er firkantet, haardt og brunt, har 2 stærke Bideklæber med en Tand inden til paa hver, foruden 2 korte eenleddede, samt haarde Gamle-Redskaber. Den har 3 Par korte Fødder under første og andet Led af Kroppen, hvorefter følger 5 smaa Ringe og derefter atter 5 runde, af hvilke den sidste, som gjer Rumpen, er ganske liden. Farven er grøn med mørkt marmoreret. Denne Orm, som sees gaaende paa Birketræ og inden for sammes sprukne Blade, forvandler sig først i Junio til en hvid Puppe, der i det meste kommer overeens med andre af de haardskallede Art, ifkun at Følehornene ligge bøiede under de forreste Fødder og derfra op til Hovedet igien, som en Lykke. Den ligger ellers synlig i en eller anden Sprekke af Barken og forvandler sig til Flue midt i Julio.

Elater.

Fig. 7.

43) † *Elater (lividus) thorace rufo, elytris mollibus, lividis.* Er lang og smal, med sort Hoved og Følehorn, rødt Overliv, der har en liden Indtrykkelser i Midten og spidse Hjørner, som andre af dette Slags. Vingedækkerne ere temmelig bløde, saa jeg i Begyndelsen antog den for en *Cantharis*; deres Farve er lysebrun, Føddernes nederste Deel ligesledes brun og Bommen sort med hvidagtige Kanter. I Brystet sidder en Pigge med et derimod svarende Hul i Bommen, hvori Piggen falder ind, naar Insectet krumpes sig og giver et lydeligt Knep, som bekendt er.

Anm. Endskönt Linné skriver Syft. Nat. edit. 10 reform. p. 405. *Elateris larvæ etiamnum latent* har jeg dog fundet et Par Stykker deraf, saasom Larva *Elateris mesomeli*, beskrevet og aftegnet i en Afhandl. indsendt til det Kongel. Norske Selskab; ligesom og til denne nærværende, der opholder sig i forraadnede Birke træer, er lang, smal, temmelig trind og haard, brun ovenpå, med lyse Ringe eller Skillerumme imellem Leederne, men hvid under. Den har et brunt og haardt Hoved, og en Stiertsfiel, som en haard Plade, omkringsat med stumpede Tagger eller Tænder, af hvilke de 2 bageste vare tvækløstede. Under Stierten sidder en enkelt Fod som en Hage. Omtrent først i Mai forvandler den sig til en hvid Puppe med sammensviede Vinger og Fodder, og et ned til Fødderne bøiet Hoved. Den bevæger sig ikke, uden naar den vedrøres. Efter otte Dage forvandles den til forovmeldte *Elater lividus*.

44) *Elater tessellatus.* Er paa undre Side sortegraa, men ovenpå til noget mørkere, samt hist og her skinnende, formedelsst gule og glindsende Haar. Dens Fodder ere rødbrune, dog meest i Enden.

Anm. Dette Insect blev mig engang tilsendt af en god Ven, som forlangede at vide, hvad for et det var, og tillige berettede følgende, som forekom ham meget mærkværdigt. Han saae det i en Have hangende i en Spindelvæv, og Spindelen i Arbeide med at omspinde det med fine Traade, men mærkede tillige, saa ofte Spindelen nærmede sig for at indspinde den, at den gav et Knep, der forekom ham som en Piffen i et Uprør, og gjorde at Spindelen ved hvert Knep rettede

rede

væde tilbage, men strax angreb den igien og igientog dette mange Gange. Omsider, da den havde faaet den ganske indspunden, at den ikke kunde røre sig eller kneppe mere, sprang den til og beed den i Halsen for at udsue dens Blod, som og var det eeneste Sted bekvemt dertil, formedelsst den haarde Skal, hvormed dette Slags Insecter er omgivet. Jeg har allerede i foregaaende No. viist, hvoreledes det gaaer til med disse saa kaldte Smelderes eller Springbasfers Kneppen, og ligesom den derved kan hoppe op, og komme sig paa Fodderne igien, naar den er falden paa Ryggen, saa kan den og med samme strække sin Fiende, som sees af det foransførte. Man finder dem ellers ofte døde og omgivne med et hvidt Epid, som en Skjorte, og dette er just Spindlenes Arbejde.

Cicindela.

45) *Cicindela riparia*. Af middelmaandig Størrelse, og med et næsten trindt Overliv. Vingedækkerne have mange Indhulinger og Dphølsker, der gaae i lange Rader og gjøre dem meget rynkede. Farven er overalt Raaberggrøn og glindsende, som gjør den ganske anseelig. Linné beskriver den uden Vinger, men jeg har altid fundet Vinger hos den. Holder til ved Vandene.

46) *Cicindela aquatica*. Er liig den forrige, men liden, har fremstaaende Mund, store Øine, bredt Overliv, dog foran bredest, oven til puncteret, og paa Siderne listet. Vingedækkerne ere puncterede og sribede paa langs. Farven som poleret Raaber, men paa Vingen mere sort. Holder til paa fugtige Steder.

47) † *Cicindela (marina) testacea, thorace cordato, elytris abbreviatis-marginatis*. Er knap større end en Luns. Hovedet stort og bredt, næsten jevntykt og ligesaa langt som Overlivet, der er hiertedannet og har en Fure paa langs. Vingedækkerne, som ere kortere end Bommen, have lange adspredte Haar og kiendelige Side-Lister. De bageste Fædders Haar have en vedhængende Klump, som hos *Cicindelæ* og *Carabi* er sædvanligt, og Bølehornene 11 Leeder, af hvilke det yderste er oval. Farven er overalt lysebrun.

Fig. 8.

Anm.

Anm. Den opholder sig blant Steene i Stranden, tæt ved Flod-Maalet, altsaa ved det salte Vand, ligesom hine ved det ferske, kan flyde oven paa Vandet, naar man sætter den derpaa, og hjælper sig temmelig vel frem med Fødderne, men synes dog ikke at kunne leve under Vandet. For Iydeligheds Skyld har jeg forestillet dette rare Insect i overnaturlig Størrelse, som sees Fig. 8.

Carabus.

48) *Carabus violaceus*. Er temmelig stor. Overlivet næsten af een Bredde overalt, med en opadboiet Riste eller Kant paa Siderne, der bagtil er bredest. I Midten har det en dyb Fure. Vingedækkerne med Bommen spidser temmelig bagtil, og er oventil overalt puncteret uden Striber. Farven er overalt sort, men Overlivets og Vingedækkernes Side-Rister smukt violetblaae.

Fig. 9.

49) *Carabus cephalotes*. Kan i Henseende til de store regnes blant de middelmaadige. Hovedet langagtigt, Overlivet lidet, hjertedannet og plat med fine Side Rister og en Fordybelse bagtil; Bommen eller Bagdelen tyk fornemmelig i Enden og nedboiet eller pæredannet; Vingedækkerne meget fint puncterede uden Striber og boie sig langt ind paa Bommens Sider; Farven brugsort og skinnende som af en Jernis. Frischs Tegning passer sig ikke; Her gives en bedre.

50) *Carabus ferrugineus*. Er et Par Linier lang, smal og jevnth, med et oval-rundt Overliv, der nede til er vel saa bredt som oventil, og temmelig langt adskilt fra Vingedækkerne. I Midten har det en tiendelig Fure, men ingen Indtrykkelse. Farven er undertiden brun, men oftere sortrød. Man finder dem mangfoldig i Haves-Muld, eller under Steene i Haverne.

51) *Carabus quadripustulatus*. Et Par Linier lang, sort og skinnende med 2 runde og gulbrune Pletter paa hver af Vingedækkerne, af hvilke den ene nærmer sig til Overlivet, som er bagtil bredest og afrundet. I min Tegnebog finder jeg den paa eet Sted beskrevet med *elytris abbreviatis*, samt gulbrun Bom og Fødder, paa et andet Sted sort overalt endog paa Fødderne.

Meloe.

Meloe.

52) *Meloe proscarabæus*. Er et middelmaadig stort Insect, anseeligt af sin mørkeblaae Farve. Hovedet er glat og nedbøiet, Følehornene lange med mange Leeder, af hvilke de middelste ere tykke. Overlivet oventil plat, paa Siderne trindt, ellers kort og jævntøft; Vingedækkerne aflange, samet bløde og bøielige som Papir og uden Ringer. Bommen har 3 Spidser i Enden, af hvilke den middelste er dobbelt. Af Monf. Kahrles Samling i Bergen.

Staphylinus.

53) *Staphylinus bipustulatus*. Er $1\frac{1}{2}$ Linie lang, med bredt Hoved, smalt Overliv, korte Vingedækker og 2 Spidser i Rumpen, som Enle. Farven er overalt sort, med en rød eller rustfarvet Plet paa hver af Vingedækkerne. Følehornenes 3die Leed er længst, og de 3 forreste nemlig 9de, 10de og 11te, tykke. Fundet ved Elve-Bredde.

54) † *Staphylinus (marinus) ater*, pedibus antennisque obscure testaceis. Noget længere end en Luus, men langt finallere, af Farve sort, med mørkebrune Fødder, kalleagtige Følehorne, da de forreste Leeder ere tykke; Vingedækkerne korte og besatte med korte Haar, at see til, som Chagrin.

Anm. Den opholder sig under Steene i Stranden, ligesom forommeldte *Cicindela marina*, og flyder paa Vandet, altid holdende Rumpe med sine 2 Spidser opreist, men synes dog ikke at elske det vaade Element videre, end at den opholder sig derved. Om dens adskillige endog paa Vingedækkerne siddende Haar, hvilke den har tilfæles med *Cicindela marina*, skulle tiene dem som Svømme-Haar, ved jeg ikke.

Blatta.

55) *Blatta lapponica*. Den forekommer her undertiden, men ikke ofte. Det er ellers et bekendt Insect, som jeg kun kortelig vil beskrive. Dens Følehorne har 61 Leeder. Overlivet er rundt, pladt, igiennemsigtigt og brunt, men i Midten sort; Vingedækkerne lancetlige, tynde og igiennemsigtige, i Midten igiennemdragne med en Sene, hvorfra gaaer mange andre som Grene af en Stamme. I Rumpen har den 2 Blade sammensatte af 9 Leeder.

Nye Saml. II. B.

I

56)

Fig. 15. 56) † *Blatta (alba) elytris concoloribus, abdomine testaceo.* Er temmelig stor med et under Overlivet høiet Hoved, sorte Øine, lange Følehorn, et ovalt og plat Overliv og Vingedækker, der er meget tynde samt sribede paa langs; Vingerne derunder af saume Beskaffenhed, men kortere. Bommen har i Enden 2 mod hinanden bøiede samt ledede Spidser. Fødderne lange og tiørnede. Farven paa Bommen brun, men ellers overalt hvid. Af Monf. Kahrfses Samling i Bergen, men ikke funden her paa Stedet.

Anm. De i Bergen saa kaldte Parkelækker (*Blatta orientalis*) ere endnu her paa Landet ubekjendte, saavidt jeg veed, i det mindste har jeg ingen seet; men i Bergen ere de meget almindelige, og gjøre stor Skade især paa Stovler og Skoe. Ventelig ere de did henbragte udenlands fra med Skibe.

Gryllus.

Fig. 10. 57) *Gryllus bipunctatus.* Er en liden artig Græshoppe med et bevægeligt Hoved og skraa indgaaende Pande saa at Munden sidder digt an i Brystet. Følehornene ere korte opreiste og jevntykk. I Steden for Overliv og Vingedækker, sees her ifkun et langt haardt Skjold, som ved Hovedet er smalt, breeder sig siden ned, og gaaer atter spids hen til Stierten. I Midten er det op høiet som en Baade-Kiel. De bageste Fødder, som den hopper med, ere som sædvanligt meget lange imod hine med tykke Laar. Farven er mørkegraa med 2 trekantede og sorte Pletter, hvor Vingedækkerne ere bredest.

Fig. 11. 58) † *Gryllus (rufescens) thorace lineato, corpore supra viridi, elytrorum margine rufescente.* Den er af Størrelse og Skabning, som Fig. 11 udviser; Hovedet rødbrunt, dog ovenil græsgrønt; Overlivet i Midten indknebet og bagtil bredest; for Resten græsgrønt med en op høiet Strime i Midten og hvid Omfatning paa Siderne, inden til atter omfattet med sort. Vingedækkerne græsgrønne, men den skindagtige Deel rødagtig. Vingerne oven til rødagtige, for Resten hvide eller lyse. Bommen mørk, men neden under grøn. Hunnens vulva bestaaer af 4 tykke mod hinanden bøiede Spidser, hvorimod Hannen ifkun har 2 opreiste Spidser paa Stierten. Fødderne ere paa Hunnen røde, paa Hannen grønne, Fødderne i Følehornene hos begge

begge henved 20. Hannen giver i Græsset en knarkende Lyd fra sig ved at gnide Bag-Fødderne til Vingedækkerne. Den ligner *Gryllus viridulus*.

Cicada.

59) *Cicada leucophthalma*. Er af sædvanlig Størrelse og Slabning, omtrent som de almindelige brune, hvis Larver og Pupper ligge i det Skum paa Græsset kaldet Lappe- eller Troldkierling-Spyt. Farven paa denue er sortebrun og Vinene allene hvidagtige. Paa Overlivet nærmest Hovedet sidde ogsaa nogle hvidagtige Pletter.

60) *Cicada leucocephala*. Af samme Størrelse og Slabning. Farven er sort overalt, undtagen paa Hovedet, Vinene og den forreste halve Deel af Overlivet, der er hvidt.

61) *Cicada lateralis*. Er sortebrun med hvide Sideskanter paa Vingedækkerne. Vinene og Munden ligeledes hvide. Een har jeg seet ifkun deri adskilt fra denne, at Overlivets Sider vare hvide, ligesaavel som Vingedækkernes. Den kunde maaskee være en egen Art.

62) † *Cicada (leucomela) nigra, capite, thorace antico elytrisque margine albis*. Adskilles fra de foregaaende derved, at Hovedet med den forreste Deel af Overlivet, samt Vingedækkernes Sideskanter, tilfælle ere hvide. Paa Hovedets Sider har den og mange sorte og hvide Strimer vekselsviis om hinanden.

63) *Cicada interrupta*. Er undertiden sort paa Hoved og Overliv, undertiden gul og forsprækket; Vingedækkerne gule, med 2 sorte Striber paa langs, af hvilke den eene begynder bagfra og endes noget mere end midt paa Vingedækket; den anden forfra, og naaer ei ganske ned til Spidsen. Begge ere i Begyndelsen breede, men bliver efterhaanden smallere. Den gule Farve paa dette Insect er undertiden hvid; Vingerne og Bommen oventil blaa.

64) *Cicada flavicollis*. Har gult Hoved og Overliv, rød Pande, rødagtig brune Vinger, dog allerøverst gule. Bommen undertiden rød, undertiden sort og allene rød i Enden; Fødderne røde.

65) *Cicada flava*. Er ganske gul med 2 sorte og fine Puncter midt paa Hovedet, foruden 2 smaa til hinanden stødende og korte Linier, hvor Hovedet nærmer sig til Overlivet.

Cimex.

66) *Cimex juniperinus*. Er i sit Slag stor og breed, af Farve grøn med gule Sideskanter saavel paa Overlivet som Vingedækkerne. Rngskildet (apex thoracis) stort og gult i Spidsen; Bommen oventil grøn, neden under sort; Følehornene grønne med 5 Leeder, af hvilke den nærmest Hovedet er mindst; Hovedets Snude indskaaren, hvorimod det neden under har en Ridsse paa langs, hvoraf Suerøret fremkommer.

Fig. 13.

67) *Cimex prasinus*. Den forrige liig i Slabning og Størrelse. Overlivet med Hovedet foran tilspidset, men bagtil breddet; Rngskildet langt og hvidt i Spidsen. Følehornene have 4 Leeder med en hvid Ring imellem hver Leed. Farven nedentil brun, oventil en Blanding af rødt og grønt, hvort det røde har Overhaand. Paa nedre Side ere Vingedækkerne heel røde.

Fig. 14.

68) *Cimex equestris*. Langagtig og smal. Af Følehornenes 4 Leeder er den forreste tykkest; Hovedet sort, i Midten rødt; Overlivet i Midten rødt, som en Tversstreg, men for og bagtil sort; Vingedækkerne røde, med en sort Plet paa hver, som næsten overflaar dem paa tvært. Bommen rød med 5 sorte Puncter paa hver af Siderne og 3 i Midten. Dens Spidse med Fødderne og Følehornene, altsammen sort.

69) *Cimex campestris*. Er mindre end forrige og heel grøn, dog saa, at Hovedet og Overlivet er noget mørkere end Rngskildet og Vingedækkerne. De sidste have til Slutning en langagtig brun Plet, hvorefter følger den lyse Spidse. Vinene ere sorte, Følehornene mørke, Bommen grøn, men oventil sort, Fødderne grønne. Den sees overalt paa Engene.

70) *Cimex saltatorius*. Af samme Anseende, men lidt mindre. Farven for det meste sort, men paa Vingedækkernes nederste Deel brunagtig med adskillige opheiede Striber, som ere sorte, foruden nogle sorte og hvide Pletter paa yderste Side. Den opholder sig ved Havstranden og Elve-Bredde, og hopper som en Cicada.

71) *Cimex dolabratus*. Hovedet er mørkt og har ved hvert Øie en sort Streg; Overlivet sort og hvidskantet paa Siderne, desuden mærket i Midten med en hvidagtig Streg paa langs, der og strækker sig ned over Rngskildet.

ffildtet. Vingedækkerne rødagtig mørke med fiendelig hvide Sidelanter; Bommen grønagtig, og Fødderne saavelsom Følehornene mørke.

72) *Cimex striatus*. Er smuk og vel saa stor som *Cimex equestris* paa Fig. 14. Kroppen sort, men Fødderne røde. Overlivet har 3 gule Pletter, af hvilke den største sidder i Midten; Ryggffildtet er og gult; Vingedækkerne gule og sortstribede med en brandgul Kantpunct. I Følehornene er det 3die eller næst sidste Leed (ikke det sidste, som Linné skriver) ved basen eller bagtil hvid. Bommen sort og hvidstribet.

73) *Cimex abietis*. Hovedet og Kroppen sort; Overlivet foran sort, men bagtil rødt; Ryggffildtet sort; Vingedækkerne fortil blegrode, i Midten rødbrune og i Spidsen mørkede med mørke og lyse Strimer vekselsvis, og just imellem dette og det rødbrune sidder en solsfarvet Kantpunct. Fødderne rødbrune, og Laarene paa de 2 forreste langt tykkere end paa de andre, samt til Slutning forsynede med en Tand. Holder til i Jordhuller og Tørvgiærder.

74) † *Cimex (alni) ovatus, rufo-ferrugineus, apice macula cordata albida, abdumine supra atro, margine albo-maculato*. Af Stabning som den aftegnede *Cimex prasinus*. Følehornenes yderste Leed kølleagtig; Farven paa Hoved og Vingedække rød eller brunrød; paa Overlivet ligeledes, som desuden er stribet paa langs; Bommen oventil sort med 5 à 6 hvide Puncter paa hver af Siderne; Ryggffildtet hjertedannet og rødagtigt med en sort Omfanning.

Anm. Dennes Puppe har jeg forestillet Fig. 31, da den seer ganske Fig. 31. artig ud og sees her i Mængde ei allene paa Elsetræ, men især paa Birkens Blade og Kogler i stor Mængde, og tæt sammensiddende. Den kunde derfor helst kaldes *Cimex betulæ*, men da Linné har en anden under dette Navn, har jeg til Forskiel kaldet den *C. alni*. Den fører ellers en slem Lugt med sig, som alle Cimices.

Papilio.

75) *Papilio Antiopa*. Er en af de største Sommerfugle, og heel fort paa Kroppen og Bingerne, hvilke bagtil have en breed og hvid Bremme, og for ved samme en Rød himmelblaa Pletter, foruden to hvide Pletter i Bingerens ytre Kant. Bingerne ere og bagtil ujevne og bølgaftige i Kanten.

76) *Papilio C. album*, saa kaldet formedelt den hvide Figur de undre Vingers undre Side er mærket med og ligner et C. Den er ellers af Størrelse og Anseende som de almindelige brune og sorte *Papiliones urticae*. Vingerne ere bagtil meget ujevnt indskårne og fligede, af Farve brandgule og sorte, de forreste især have især foruden den sorte Rand bagtil 3 sorte Pletter fasthængende til ytre Kant, og 3 mindre omtrent midt paa Vingen.

Anm. Farven er bekendt. Puppen, som er brun, og havde forpaa 6 Sølvpletter i 2 Rader, 3 i hver Rad, fandt jeg 1777 først i September hængende ved en Ribsqvist, og den 23de i samme Maaned var allerede Sommerfuglen fremkommen, uagtet Frisch siger, at den først fremkommer om Vaaren eller Foraaret efter.

77) *Papilio Aglaja*. Er en stor Sommerfugl, af en sunn brandgul Farve med mange sorte Striber og Puncter paa Vingerne, og det saavel paa undre som øvre Side, hvorimod de undre Vinger paa undre Side er grønagtige med mange sølvfarvede Pletter, omtrent 20 paa hver. Den er her almindelig nok.

78) *Papilio Euphrosyne*. Den forrige meget lig, men mindre. Farven er opentil mere lysbrun, og under de undre Vinger mere gul og rød med 9 sølvfarvede Pletter paa hver; 7 bagtil, den 8de midt i et guult bølgaagtigt Tverbaand omgivet med sorte Kanter, og den 9de ved Roden. Kroppen er sort og besadt med brune Haar. Ei saa almindelig.

79) *Papilio Niobe*? Er rødbrun med mange sorte Pletter og Sener paa Vingerne. De øvre have paa undre Side ifkun nogle mørke og fædede Pletter, som svare imod de sorte paa hiin Side; de undre Vinger derimod, som ere væxelviis gule og rødbrune, have først bagtil 7 Sølv-Pletter, saa 2 større i hver af Sidelanterne, saa 1 lang og smal i midten og endelig 3 andre, af hvilke den middelste er kun en liden sølvfarvet Prikke. Hele Kroppen er besat med gule Haar. Fundet paa et høit Fjeld.

80) *Papilio Jurtina*. Dens Farve er mørkebrun, dog under de øverste Vinger guulbrun, med en rund og sort Plet, i hvis Midte en nye lys Prikke. Samme sidder henved Spidsen af Vingen og viser sig paa begge Sider, hvortil mod de undre Vinger ingen saadan Plet have, Følehornene ere fortill kun ganske lidet tykkere end bagtil.

81) *Papilio Mæra*. Er middelsmaadig stor og har nogle smaa Lænder bag i de undre Vinger. Farven paa de øvre Vinger mørk med et brandgult Tverbaand bagtil, som viser sig baade over og under; de have og paa begge Sider henved Spidsen et stort rundt og sort Plet med hvid Piesteen. De undre Vinger have oventil ligesaadant Tverbaand, med 3 ligesaadanne skient mindre Pline, hvorimod de paa undre Side ere graaagtige brune med 7 smaa Pline, hvis sorte Piesteen med en hvid Prikke i er omgivet med 2 gule eller brune Ringe, og af disse ere 2 henved den indre Kant sammenfæiede.

Sphinx.

82) *Sphinx fuciformis*. Seer ud som en Humle (*Bombylius*) Fig. 17. og er omtrent af samme Størrelse. Følehornene tiltage i Tykkelse fremad, Hovedet er lidet, Overlivet loddent og gulagtigt, Bommen lodden som paa en Humle med 3 Tverbaand, af hvilke det øverste er lysegult, det middelste sort, det bageste brandgult, dog paa Siderne lysegult, hvorpaa følger den sorte og lodne Rumpe. Vingerne blanke med brune Sener paa langs og en sortebrun Bæmme bagtil. De undre Vinger ere meget korte mod hine. See Fig. 17. Af Monf. Kahrses Samling i Bergen.

83) *Sphinx filipendulæ*. Er kun lidt med smalle Vinger og lange Følehorn, der tiltage i Tykkelse fremad. Hele Kroppen er sort og lodden, og Følehornene sorte. Overlivet har 2 hvide Streger, der støde til hinanden og bestaae af hvide Haar. Fødderne hvide. Vingerne, som meest pryde den, ere blaa med 5 cocinelrøde Pletter, 2 fortil sammenhængende, de andre i Midten ovale og mere adskilte; de undre Vinger ganske cocinelrøde. Er funden paa et af de øverste Fjælde.

Phalæna.

84) *Phalæna bombyx vinula*. Er en bekiendt stor og lodden Natfugl, af Farve lysgraa og forplettet. Overlivet, som er meget loddent, har 4 sorte Puncter i en Firkant, samt en sort Strime, og Vingerne 3de brune Sener, imellem hvilke Farven er varret med sorte Puncter og Strimer i Rød bagtil. Følehornene ere meget fæiede eller fryndsede. Fig. 16.

Anm.

Anm. Dens Larve har jeg i Søndmørs Beskrivelse allerede beskrevet under det Navn Føv-Name, og siden har Hr. Conf. R. Müller givet os denne af ham saa kaldte Pile-Larve med dobbelt Hale, saa udførlig beskrevet paa Dansk, at jeg intet finder at tillægge, dette eene undtagen, at jeg har fundet dens Kofke endog paa Enebærtræ, og det ved den Anledning, at jeg engang fandt Marsfluglen siddende paa et saadant Træ, og mærkede at den af Bagenden udgik en gul Badske i stor Mængde. Da jeg nu deraf sluttede, at den nylig var udklækket, og sølede nærmere ved Roden af Træet, hvor den sad tæt ovenfor, fandt jeg dens Kofke siddende nær ved samme Rod, eller imellem Stammen og Jorden, og kunde tydelig see af dens Materie og Farve, at den havde betient sig af Enebærtræets Bark til dens Forsærdigelse. Ellers har jeg ogsaa haft Larven indsluttet i en Væske, og haft den Fornøielse at see den tilstoppe og tætte sin Kofke med Stykker af et gammelt Stykke Birketræ som jeg lagde for den.

85) *Phalæna bombyx cossus*, er stor og langagtig med nedboiede Vinger, der ere lysegraa, og have mange mørke Skagger, samt sorte bølgaftige Tverlinier baade over og under. Overlivet har nærmest Hovedet en tynd Halskrave, der er sort, men brun i Kanten. Følehornene ere korte, tykke og paa den eene Side haarde eller fryndse.

Anm. Dens Larve er den af Plinius saa kaldte Cossus, som Romerne brugte som en delicat Spise; og saavidt jeg kan see af dens Tegning hos Frisch og flere, er den just den store røde Larve, jeg i Søndm. Beskrivelse har meldet om, under det Navn Name, hvorom jeg en anden Gang kan give vissere Underretning, naar den Larve af samme Art, som jeg for nærværende Tid har liggende under Forvandling, faaer udviklet sig. Denne rødøde Larve gjorde sig et Spind et Par Sommer dybt i Jorden, hvori den laae til efterfølgende Aar 1776 i Junit, da jeg eftersaae den og befandt den endnu levende, samt usforandret, uden for saavidt, at Farven var bleven blaffet; den var og endnu i Stand at tilspinde et Hul jeg havde gjort i dens Kofke, men fortorredes siden i sin Puppekal. Ellers havde Hr. Schnabel i Hardan-

Hardanger en ligesaadan rød rød Farve, hvoraf fremkom en Bombyx coffus.

86) *Phalæna bombyx Caja*. Er maadelig stor, men meget anseelig; Hovedet og Overlivet besat med en brun Fodenhed. De øverste Vinger lys caffèbrune, med hvide Strimer, af hvilke de 2 nederste og største gaae i Kryds, og alle tilsammen afdeele den caffèbrune Grund i 6 Deele eller Pletter. Den hvide Strime, som sidder næst Overlivet, har 4 brune Pletter. Under-Vingetne ere blodrøde med 6 sorte og runde Pletter, Vommen ligeledes med 4 sorte Pletter langs Ryggen. De haarde Følehorn ere oventil hvide.

87) *Phalæna bombyx coryli*, er af de smaa, som sees Fig. 18. Dens Overliv og Fodder ere meget lodne, Vingerne sammentrykte og af ulige Farve, da den forreste halve Deel eller lidt mere er brun, med sorte Tegninger, især et lidet Die, eller o med en Prikke i Midten, siddende henved nitten Kant, men den bageste Deel graa med mørke bølgaftige Tverlinier. Vommen har paa Ryggen lodne Ophoielser i Råd ned ad.

Fig. 18.

Anm. Dens Larve, som her er almindelig nok, har jeg aldrig seet paa Hassel (*Corylus*), men altid paa Birk, og et nu graa og hvid buntet, nu ganske hvid, nu igien hvid med 3 graa og bølgaftige Linier paa Siderne, alt efter Hudskifternes Forandring. Foran har den 2 rødbrune Haarduffer, paa 4de og 5te Ring forfra at regne 2 ligesaadanne, og ligeledes 1 paa Stiersten, som undertiden er sort. I sidste Hudskifte har jeg og seet den med brune og korte Haarqvaste hele Ryggen igiennem, da sees og tydeligere end før 3 Rader smaa Knoppe langs Siderne, alle besatte med Haar. I Forstningen eller Midten af September legger den sig i et sammentrykket Birkesblad og forvandles til Puppe. Fluen fremkommer i Mai.

88) *Phalæna bombyx pudibunda*. Er maadelig stor, med meget fiere Følehorn; Overlivet er meget loddent, og hele Kroppen graa med en sort Tverstrib i Halsen tæt forved Vingerne, samt 2 jevnfides siddende sorte Pletter nederst af hver Leed paa Vommen; Vingerne langagtige og graa med 4 sortebrune og smalle Strimer eller Tverlinier over de øvre, men kun en over de undre Vinger.

Fig. 19. 89) *Phalæna bombyx camelina*, er ganske artig formet, de 2 Cameel-Puffer den har paa Ryggen, eller rettere de Ophøielse Bingerne have i øverste Kant, af hvilke de forreste bære de øvre, men den bageste de undre Binger til. Bingerne ere ellers ganske sammentrykte, og de øverste mørk rødbrune med 6 eller 7 Indskjærelser bagtil. Overlivet er høit og plat med en Samling af korte og ligesom jævnt afklippede Haar at see til som en Kurv. See **Fig. 19.**

Ann. Dens Larve, som her ofte sees paa Birke-, Elle- og Hassel-Træer, er mærkværdig deraf, at den, medens den hviler, reiser Legemets forreste Deel med Hovedet og Forskødderne i Veiræt, og bøier sig ganske bag over, for ligesom at see op til Himmelen, undertiden bøier den tillige Rumpen hen til Hovedet, og seer da ud som en paa Kant staaende Ring. Paa Stiarten har den 2 ophøiede Spidser, røde i det øverste med fremstikkende Byrste af hver. For Resten er Farven grønt med en gul Linie paa Siderne, og en rød-gul Prikke bagenfor hvert Aandehul. Den hviler om Dagen og æder om Natten, legger sig i September imellem Jorden og Mossen, for at indtræde i sin Puppestand. Fluen fremkommer i Junio.

90) *Phalæna noctua fuliginosa*. Er liden, samt kort og bred med et loddent og mørkerødt Overliv, samt en purpurød Bom, der har 3 Rader sorte og sammenhængende Pletter ovenil. De øvre Binger smudsig- eller mørk-røde, med 2 sorte Puncter henved yderste Sidelant; Under-Bingerne derimod mørkere med en sort halv Maane. Bingerne ere ellers bagtil meest røde, og de fine Følehorn hvide paa øvre Side.

Ann. I nogle saa Poster, men især i Henseende til de undre Bingers Farve, afviger denne fra en anden, som jeg paa et andet Sted har beskrevet tilligemed dens Larve, som jeg 1774 først i April fandt gaaende i Sneen. Dog ligne de hinanden i saa meget, at jeg neppe kan troe, at de ere adskilte Arter, allerhelst Larva *Phalænæ noctuæ fuliginosæ* beskrives pilosa ferruginea, som forommeldte paa Sneen gaaende Larve ogsaa var.

Fig. 20. 91) *Phalæna noctua gamma*. Den har 2 opadbøiede og fierede Horne foran, imellem hvilke sidder den oprullede Tunge; omkring Halsen nogle Fiere

Giere i Form af en Krave, paa Overlivet store Haar, og paa Bommen en hoi Haarduff. Overvingernes Farve er violet-mørk, bølgaagtig og ujevn, med en guul Figur i Midten, der ligner det grødste Gamma; Undervingerne ere derimod fortil brunagtige, bagtil mørke.

Anm. Dens Larve, som her sees paa Petersille, finder jeg hos mig beskrevet, som en Larva geometra; imidlertid da den har 2 Par Bugfødder, som ikke ellers antreffes hos Larvæ geometræ, kan den henregnes til Noctuas, som og Fluens og Sommerfuglens Slæbning udviser. Den har ellers lidet Hoved og smal Krop, der tiltager i Tykkelse bagtil. Farven er grøn med en lidet kiendelig hvid Linie langs Siderne; ellers sees over den hele Krop ligesom fine grønne Linier og adspredte Haar. Mod Slutningen af August indspandt den sig med et hvidt Spind imellem nogle Petersille-Blade og Laaget af en Væge, hvori jeg holdt den forvaret, og omtrent en Maaned efter, nemlig den 25de September, fremkom Sommerfuglen. Dens Puppe har jeg og fundet om Høsten liggende blant indsamlet Petersille.

92) *Phalæna noctua interrogationis*. Er temmelig stor og ligner den forrige. Den har en dobbelt oprullet Tunge, haarfine Følehorn, lodsdent Overliv, og mørk purpurfarvede eller sorte Binger, paa hvilke den forreste og nederste Deel er lysest, men den middelste meest sort, hvori og sees en guul og krum Stribe eller Figur med en guul Punct under; bagtil have de og 2 Tverbaand, det øverste lidet og jævnt, det bageste bredere og ujevnt. At Undervingerne paa undre Side ere guulagtige, har jeg ikke observeret. Dog bliver den nok ingen anden end *Phalæna noctua interrogationis* Linnæi.

93) † *Phalæna noctua (hyemalis) seticornis, spirilinguis, alis superioribus, atro-ferrugineo fusceque variegatis, punctis lucidis dispersis*. Næsten af samme Statur og Størrelse, og ganske sort at see til, dog noget brun eller rødagtig paa Bingerne med lyse Puncter og Pletter, især éen næsten Nyrædannet, skönt lidet kiendelig Plet henved yttre Kant og mange guulagtige Puncter bagtil, der gjør en ukiendelig bølgaagtig Linie. Fødderne have rødagtige Ringe.

Anm. Dens Larve fandtes i Havemuld tæt under Jordforpen den 8de Februari, da Jorden var nylig optøet og fugtig. Den var 1 Tomme

R 2

lang,

Lang, jævnt, grøn og rødagtigt med lysebrunt Hoved. Den forvandler sig til Puppe først i Majo og gjorde forud i Mossen en Hule, hvis Bøge den jævne med et fint Spind, og stod i samme opreist, ja om Puppen end undertiden, naar man rørte ved den, begav sig dybere ned i Hulen, kom den dog altid frem igjen, da den stedse vilste sig levende og søgte altid at staae høit med Fordelen, og tillige at have noget til Bedækkelse. Den 13 Junii fremkom Sommerfuglen.

94) *Phalæna noctua gothica*. Er middelsmaadig stor med meget loddent Overliv. Følehornene ere hos Hannen lidet fjerdede. Farven paa de øvre Vinger brunagtig graa og glindsende, med en kiendelig sort Plet henved yttre Kanten, der paa den udvendende eller mod samme yttre Kant vendende Side er indhulet som en halv Maane, og bræmmet med en fin hvid Linie, som dog ofte fattes. Endnu en anden kort og bred Linie sees henved hiin Side af Vingen. De undre Vinger askegraa med en mørk bølgeagtig Linie bagtil, og en mørk Plet i Midten.

Anm. Farven er en græsgreen Orm, som jeg engang sandt liggende i Barken af et gammelt Nare- eller Elle-Træ. Den indtraade i Puppestanden den 8de Augusti, og Phalænen fremkom sidst i April Aaret efter, da Luften endnu var meget kold.

Fig. 24.

95) † *Phalæna noctua (populi) sub-pectinicornis, spirilinguis, alis superioribus fusco-cinereis, macula reniformi et linea transversali punctorum atrorum insignitis*. Omtrent af Størrelse og Statur, som den forrige. De øvre Vinger have en rødagtig graa Farve, med en nyredannet Plet omtrent midt paa Vingen og en rund derovenfor, som dog hos Hannen er mindst kiendelig. Disse Pletters Farve adskiller sig ikke fra Resten uden ved den hvidagtige Søm eller Ring, som de have uden om sig og den blegrodbrunne Malning, som omgiver den nyredannede, dog ere de med alt dette endnu ikke meget kiendelige. Det tydeligste Kiendemerke ere nogle sorte Tænder, i Rod og i Enden af Vingerne havende en lys Linie som et Tverbaand at sidde paa. Hannens Følehorne ere noget frændsede.

Anm. Farven er gul eller bleggryn med sort Hoved, som dog sildigere bliver grønt med en sort Tegning omtrent som et Hebraisk Schin v. Hvor

Hvor 2 Afpeblade nærme sig til hinanden, spinder den dem sammen for at ligge i Stiul derimellem, og graver imidlertid paa Bladenes Sider, endstønt jeg og har mærket at den kan æde dem paa Kanten. Hvor 2 Afpeblade hænge tilsammen og have en Pukkel eller Ophæielse i Midten, der kan man vidst vente at finde en saadan Orm. Den kryber ned i Jorden først i Augusto, og først i April Mæret efter, da Veiret endnu var meget koldt, fremkom Phalanen.

96) † *Phalæna noctua (rivosa) seticornis spirilinguis*, alis Fig. 25.
planis, atro-purpureis, rivulis luteis. Er kun liden, med loddente Overliv og lodne Ophæielser paa Bommen. Farven paa Over-Bingerne mørk og lys violet, dog paa de fleste Steder mørk og ganske anseelig, formedelst den krumme gule og i Midten næsten afbrudte Linie de have, og som indstutter 2 andre mørke Linier. Neden under er Farven brun med et mørkt Tverbaand over de undre Binger. Af Monf. Kahrses Samling.

97) † *Phalæna noctua (furcata) spirilinguis antennis sub-* Fig. 22.
cristatis, alis superioribus rufo-griseis, macula furcata notatis, subtus purpurascens. Hannen har korte Fryndser paa Følehornene. Farven hos begge lige, nemlig rødagtig graa, med en mørk Skattering hist og her paa de øvre Binger, og 2 Insegraa Pletter, den eene rund, den anden nyresdannet, foruden en anden mørk Figur, der ligner en Tvespork. Bommen, Fodderne og Bingerne undre Side meest henved ytre Kant, have en bleeg Purpurfarve.

Anm. Dens Larve, som opholder sig paa Bidien (*salix cinerea*) er først perlefarvet, med 3 hvide Linier paa langs, og endnu 2 mindre kiendelige tygglems hvide paa Siderne, foruden en sort glindsende Punct paa hver af Bugfodderne og Efterføerne, men tilsidst bliver Hovedet hvidt, som Porcelain, og Kroppen gulgrøn. Sidst i Junis indtræder den i Puppestanden, og sidst i Julio Mæret efter fremkommer Sommerfuglen.

98) † *Phalæna noctua (ferruginea) spirilinguis seticornis*, Fig. 23.
alis superioribus fasciis tribus fuscis, ultima e figuris oblongis parallelis composita. Den er heel igennem rødbrun, dog neden under mere rød end ovenpå. Hannen har og en mere rødbrun og friskere Farve paa Bingerne

Wingerne end Hunnen. Paa de øvre Winger have de begge ligesom 3 brune Tverbaand, af hvilke det middeste er det smalleste og meest-bølgeagtigt, men det bageste sammensat af mange aflange Figurer. Vommen har rundt om og i Enden en rød Poddenhed.

Anm. Larven, som opholder sig paa Hasseltæe, er af en smul egebrun Farve, og har en fiendelig hvid Linse paa hver Side, ellers glat, jevntryk og over hele Legemet bestrøet med lyse Puncter. Den æder om Natten, men kryber ned i Jorden eller Mossen om Dagen. Efterat den var bleven 1½ Tomme lang, lagde den sig til Rolighed den 24de Junii, og den 6te September i samme Aar var allerede Phalænen fremkommen.

Fig. 26.

99) † *Phalæna noctua (lutea) læte lutea*, alis erectis luteis, superioribus fascia obliqua ferruginea maculisque lateralibus concoloribus insignitis. Den har oprullet Tunge og overalt en smul gul Farve, dog meest paa øvre Side, hvor og Wingerne have et skraa og i Kanten bølgeagtigt Tverbgang, som er rødt rustfarvet, med nogle smaa Puncter i Rød nedfor, og 2 større i Kanten, foruden andre smaa derimellem af samme Rustfarve. Paa nedre Side have de en mørk rustfarvet Plet bagtil ved Epidsen. Fundet paa Elletræe.

Fig. 27.

100) † *Phalæna noctua (præcox) spirilinguis cristata, grisea*, alis superioribus lituris atris testaceisque maculaque reniformi intus testacea insignitis. Overlivet er oventil plat og firekantet, med 2 lodue Opbøielser fortil. Wingerne langs fladliggende og graa, de øverste tegnede med adskillige mørke og lyse Skatteringer, og to nyredannede Pletter, begge lysegraa, men den nederste og største inden i brun. Nogle brune Skygger sees baade over og under Pletterne. I Steden for Fryndser ere de bagtil vatrede med bølgeagtige Linier, og derimod fortil meest lyse.

Anm. Larven, som opholder sig paa Elletræe, er temmelig stor, grøn og strimet, med mange gule Strimer paa langs og tvært, og i hvert Kvadrat, som de hinanden overfløende Strimer giøre, sidde gemeenlig 4 gule Puncter. Den æder kun om Natten, og gemmer sig om Dagen i Jorden eller i et af andre Drme sammenvrullet Elleblad. Da een, som jeg holdte indstuet i et Glas, et sandt Jord,

men

men kun nogle Elleblade for sig, leed den samme i mange Stykker, indsvøbte sig dermed og overgik saa i sin Puppestand. En anden, som indkroeb i Jorden den 24de Julii, kom allerede den 6te Septembris frem-igien som Flue, hvilket jeg og med *Phalæna noctua exsolata* har observeret, hvis Larve i det meeste kommer overeens med denne, og ligger ligesaa fort i sin Forvandling.

101) † *Phalæna noctua (punctata) spirilinguis, cristata, atrofusca, alis superioribus fusco-alboque variegatis, punctis albis duobus.* Den er af en sortgraa med lysegraa og hvidt blandet Farve paa de øvre Vinger, som desuden have førstved Roden en hvid eller lys Plet, dernæst i yttre Kant, noget mere end midt paa Vingen, et lidet Hul eller Die med en Prikke i som en Diesteen, samt i hiin Kant, hvor Vingerne samles, to hvide Pletter, som for begge Vingerne gjøre 4, men da den eene Vinge ligger paa den anden, komme kun de 3 tilsynne. Alt dette sees tydeligst hos Hunnen, som er best tegnet. See Fig. 28. b.

Fig. 28.

Anm. Dens Larve opholder sig paa Birketræ, og er ganske anseelig, da Ryggen, som er fløielstort, har for hver Leed to hvide og paa skraa siddende Pletter paa Siderne, af hvilke den øverste er størst, og begge lodne eller haarede. Allene det tredje Leed forfra sættes hvide Pletter, og har i dets Sted 4 sorte og ikke meget høie Haarsqvaste. Længs Siderne gaar trende Rader Knoppe, som i de to øverste Rader ere lakrøde, men i den nederste og fiendeligste, lakrøde og hvide satte vekselsvis. Alle Knoppene have smaa hvide Haarsqvaste. Midt i August indspandt den sig med Mosset under Laaget af den Væske, hvori jeg havde den forvaret. Først i Julio fremkom Phalænen. See Larvens Figur 28. a.

102) † *Phalæna noctua (obscura) spirilinguis cristata, alis superioribus atro-cinereis nitidis punctatis, inferioribus totis argenteis.* Er kun liden, og sortegraa, de øverste Vinger ligeledes, samt meget sortprikke og derhos glindsende, hvorimod alle Vingerne paa undre Side ere meget lyse, og de underste, især paa begge Sider, sølvfarvet hvide. Følchornene traadlignende og sorte, Fodderne hvidringede.

Anm.

Fig. 29.

Anm. Dens lodne Larve er i Begyndelsen kun sort, med to Rader gule Prikker langs ad Ryggen, og en Række af lakrøde Knoppe paa hver Side. Siden bliver Ryggen fløielstort med blaa-agtig sorte Afdelinger imellem Leederne. For hver Leed faaer den nu to store og gule Pletter, en paa hver Side af det fløielstorte, og i samme gule Pletter to gule Knoppe med Haarqvaste. Paa de sorte Sider sees især nær ved Fødderne en lakrød Linie med Knoppe af samme Farve og hvide Haarqvaste. Halskraven er gul med en lakrød Indskjærelse, og det ene med det andet gjør den ganske anseelig. Den æder Birk- og Blaabær-Blade, indspinder sig i August paa samme Maade som den næst foregaaende, og fremkommer som Flue omtrent paa samme Tid.

Fig. 27.

103) † *Phalæna noctua* (bombycina) elinguis, cristata, alis superioribus cinerascens, macula postica ferruginea, litura alba. Den har sammentrykte Vinger og fryndede Følehorn. Hannen (ikke Hunnen, saavidt jeg har mærket) har paa Overlivet, som gaaer skraas opad, en sort eller brun og breed Strime. Ellers er hele Kroppen lysgraa, de lodne Førsødder noget mørkere; de øverste Vinger noget askegraa, med en rødbrun og temmelig stor Plet bagtil, som har to mørke Skygger, og forved sig, ret i yderste Kant af Vingen, en liden hvid Streg, foruden et Par lyse Linier fortil i det graa; Vommene har i Enden to lodne Ophøjelser, som stikke op i Bejret imellem Vingerne. *)

Anm. Larven er almindelig paa Asperblade, hvor den dog ikke sees gaaende, men indspunden eller krumsluttet under et Blad eller imellem 2 Blade. I Begyndelsen er den violet med en kiendelig gul Plet foran paa Ryggen. Siden, naar den skifter Hud, bliver Ryggen heel igiennem gul, og faaer 2 violette Ophøjelser en for og en anden bag ved Stiersten; hvorimod Resten er lys violetrød med een eller flere Rader af gule Knoppe paa Siderne. Huden af denne Larve er glat og glindsende, men seer dog noget loddent ud formodet adspredte Haar, som især sidde

*) Nu seer jeg dog, at den maaske være *Phalæna bombyx curtula* Linnæi. Ligesom den og i Statur mere ligner en *Bombyx end Noctua*.

Røde paa Knoppene. Sidst i Julii indspinder den sig i et hvide Spind og indtræder i Puppestanden. Phalænen fremkommer Aaret efter, sidst i Majo.

104) *Phalæna geometra clingularia*. Den havde ingen Tunge, Fig. 32. ikke heller Fiere paa Følehornene, altsaa maaskee en Hun. Naar de sorte Dine undtages, er den heel igiennem pallieguul, med et breedt og lidt mørkere Tverbaand paa de øvre Vinger, som dog er bredest i Vingernes yttre Kant, og desuden indfattet i Kanten med en brun Linie, samt i midten mærket med en mørk Plet, som og sees paa undre Side. Der sees og Tegn af Tverbaandets brune Linier, men intet videre. Gænderes paa Svart Orr.

105) *Phalæna geometra betularia*. Er stor med liben Tunge. Fierede Følehorne har jeg ikke mærket hos den. Farven er hvid, skönt ikke sneehvid, og overalt besprengt med sorte Puncter. Desuden har Overlivet foran en sort Tverstreg, og de øvre Vinger 3 sorte, bølgeagtige og halv afbrudte Tverbaand, af hvilke det forreste og bageste er flendeligst, men det middelste meest nordentlig og klumpagtigt. Følehornene ere sorte og hvid-ringede, ligesom Fodderne.

Anm. Dens Larve, som sees her baade paa Aspe- og Birke Træ, kan blive $2\frac{1}{2}$ Tommer lang. Hovedet har en plat og brun Pande mærket med to skraa Linier. For Resten er Legemet brun- eller rødagtig graat med mange lyse Prikker og Knoppe, af hvilke 2 forved hvert Leed ere flendeligst, og 2 sammensiddende paa Sterten og 2 noget større paa andet Leed næst Bagsodderne. Under 6, 7 og 8de Leed bagfra sidder en enkelt Knop. Bagtil har den mange hvasse Spidser, hvormed den fæster sig til alt hvad den rører ved, saa den ikke uden med Vanskelighed kan rykkes af Stedet. Den æder om Natten og hviler om Dagen, kryber ned i Jorden først i September, og fremkommer som Flue sidst i Majo. Larvens og Sommerfuglens Aftegning i Svenske Selsk. Skrifter for 1755 Tab. 6 er kun slet, her gives en bedre Fig. 32. a Larven, b Sommerfuglen.

106) *Phalæna geometra pularia*. Er kun middelmaadig og ganske hvid, med 3 graa-agtige eller perlesfarvede Tverlinier paa de øvre Vinger, men kun 2 paa de underste. De første ere paa nedre Side henved Epiofen

Nye Saml. II. B.

2

lige

ligesom besprengte med et graat Støv, ligesom de og oventil have nogle lige saadanne, men mindre fiendelige Støvpuncter. Følehornene paa Hannen fies rede, undtagen Spidsen, som er bar.

Anm. Dens Larve er en liden smal og trind Spander, med lidet Hoved, grønt i Midten, men ellers rødagtigt. Samme grønne Farve sees og paa Bugen, men ellers er hele Kroppen rødgraa og brun ved Leederne, samt mærket med 2 jevnslides siddende skiont smaa Puncter paa de fleste Leeder. Dog ere mange af disse Orme ganske grønne med en rød Linie langs ad Ryggen, hvilke jeg i Begyndelsen ansaae for en egen Art. Jeg har og mærket ved flere Larver, at de endog paa samme Slags Træ kan være af ulige Farve. Disse opholde sig paa Birk- Hassel- og Elletræ, helst det sidste, legge sig til Ro lighed i Jorden i September, og fremkomme som Fluer i Junio.

107) *Phalæna geometra papilionaria*. Den er heelt søgrøn med 2 hvide Tverlinier over og under Vingerne, som desuden have hvidagtige Fryndser. Følehornene ere paa begge Sider fierede, men i Spidsen bare, hvilke Spidser ere guulagtige ligesom Fødderne.

Fig. 30.

108) † *Phalæna geometra (discolor) pectinicornis, cristata, alis albidis, anticis fasciis duabus ferrugineis, maculis fuscis*. Den har opreiste Vinger af en brunagtig hvid Farve, og puncterede eller mørkt prikkede, og de øverste desuden mærkede med 2 rødbrune Tverbaand, af hvilke det bageste er meget bølgeagtigt og har fortil en sort Strime eller Kant, for og bag ved samme sees 3 mørke Pletter, af hvilke den nederste bagtil ligner et I. Overlivet er guulagtigt og har 3 gule Fiere, en paa hver Side, og en i Midten, foruden 4 sorte Puncter i en Firkant bagtil.

Anm. Larven eller Spanderen, som opholder sig paa Aspetræ, er $1\frac{1}{2}$ Tomme lang, jevnsmal med buttet Hoved, ellers overalt glat, oven til mørk eller violetrød, dog lysere imellem Leederne, paa Siderne guul med en Rød røde Pletter, i hvilke Aandehullerne sidde. Naar den hviler, reiser den Førsødderne og Hovedet i Beiret, som Larva *Phalæna noctua camelina*. Ved Slutningen af Junii Maaned sætter de sig til Ro lighed i Jorden, og omtrent midt i Martii

kommer

Kommer den frem som Phalæne. Sommerfuglen ligner *Phalæna geometra alniaria*.

109) *Phalæna geometra viridata*. Er stor og heel spansk- eller Fig. 34.
søegrøn, undtagen Vinene og Følehornene, som ere brune. Føddernes nederste Deel er hvid. Evert over alle Vingerne gaaer og et hvidt Baaud eller Linie bølgeagtig eller tandet i øverste Rand. Allene de undre Vinger ere bølgeagtige og ujevne bagtil.

110) † *Phalæna geometra (angulata) seticornis*, *alis angu-* Fig. 33.
latis, erectis omnibus ferrugineis, anticis strigis 3 transversis, duabus approximatis. Den er heel eegebrun, dog lys, og paa Vingerne puncteret med saa og fine Puncter. De øverste have desuden 3 smalle og mørkebrune Tverbaand, af hvilke de 2 forreste naarme sig meest til hinanden, og krumme sig hen til Fordeelen og Vingens ytre Kant, hvor de og ere meest tykke og mørke; lige det samme kan siges om det bageste, endskjønt det ei krummer sig saa meget. Ved Roden og i Spidsen er Farven gulagtig, og det gule i Spidsen er med en liden hvidagtig Linie omgivet. Under Vingerne (som i Tegningen fremvises) have kun 2 brune Tverbaand paa undre Side, men ei den øverste. See Fig. 33. a Farven, b Sommerfuglen.

Amm. Spanderen, som opholder sig paa Birketræ og sees hængende under dets Greene, er fortil smal, men bagtil tyk, og har hen ved Bagdeelen 4 Knoppe eller Spidser, 2 og 2 jevnfides, alle omgivne af en lys Strime. Farven er graa-agtig rødbrun, dog ujevn, da den paa nogle Steder er mørkere end paa andre. Den hviler om Dagen og æder om Natten, indspandt sig i et Birkeblad sidst i August, og fremkom som Phalæne sidst i April.

111) *Phalæna geometra tristata*? Er liden, men smuk af sin sorte Fig. 35.
og hvide Farve, især dens trende hvide Tverbaand over Vingerne, af hvilke det øverste kun er en hvid Strime, det andet noget kiendeligere, bølgeagtigt og sortprykket, men det tredje og bageste bredest, samt ligeledes bølgeagtigt og sortprykket. Imellem disse Baaud er Farven sort og hvidpletet, meest bagtil og i Spidsen, hvor de have en temmelig stor og hvid Plet. Dette bageste Tverbaand sees paa alle Vingerne baade under og over. Ellers har den oprullet Tunge, sorte Følehorne og sort Krop. Man kan tvivle om den er *Phalæna*
geome-

geometra tristata, siden dennes bageste Tverbaand beskrives meest smalt, den kan altsaa være en Middelsart imellem denne og *Phalæna geometra hastata*.

112) † *Phalæna geometra (fasciata) feticornis*, alis omnibus albis, superioribus fascia lata cærulea. Er kun liden, med sort Hoved og Snude, hvilken sidste seer ud som to tæt sammensiddende Prene, Tungen oprullet, Kroppen hvid, Vingerne ligeledes hvide, de øverste hvide med en mørkeblaa basis, og et bredt mørkeblaat Tverbaand, bølgeagtigt i Kanterne, men meest i den bageste. Funden paa Selsætræe.

113) † *Phalæna geometra (alba) feticornis*, alis albis, anticis macula triangulari in margine exteriore, basique ferrugineis. Er liden og næsten overalt hvid. Hovedet og Fælehornene rødbrune, Vinene sorte, Bugen og Fødderne hvide, de øvre Vinger hvide med rødbrun basis, en trekantet Plet i yttre Kant, der er rødbrun og bølgeagtig paa Siderne, i hiin Kant to mørke Puncter, og bagtil, foruden et mørkt eller skjet Tverbaand, en mørk Plet i Spidsen. Den trekantede Plet in margine exteriore har en sort Punct i Midten. De undre Vinger hvide med en sort Pril i Midten, og et skjet Tverbaand bagtil, alt paa undre Side.

Anm. Dens Puppe, som jeg har fundet i et sammenkrøllet Elleblad, er bestandig grøn, undtagen til Slutning, da Sommerfuglens hvide og brune Farve skinner igiennem og giver Puppens Bom hvid, men dens forreste Deel brunpletet. Phalænen fremkom deraf den 9de Augusti.

114) *Phalæna geometra miata*. Er middelmaadig stor. Farven grønagtig (dog hos nogle mere graa en grøn) paa Vingerne, med adskillige bølgeagtige Striber og Puncter, dels graa, dels grønne, saa at af disse graa og grønne Linier formeres visse bølgeagtige Tverbaand, af hvilke eet i Midten er det fiendeligste. Paa undre Side er den gulagtigtig.

Fig. 36.

115) *Phalæna geometra juniperata*. Er liden, af graa Farve, med to mørkegraa Tverbaand paa Vingerne, af hvilke det øverste er lidet, det andet stort, og langt bredere i yttre Kant af Vingen, end i hiin. Samme Baand er og bagtil meget bølgeagtigt. I Spidserne have de en sort Streeg, og paa undre Side en mørkegraa Farve, indtil hvor bemeldte brede Baand aflader, siden

iden lysere. De undre Vinger ere kun lysgraa med en mørk Tverlinie. Hoo-
endeel er Farven imellem de tvende Baand lysere og noget rødgraa, og disse
ere noget større end hine, ventelig Hinnerne.

116) † *Phalæna geometra (autumnalis) feticornis*, alis an-
ticis griseis, fasciis duabus undulatis, lituris tribus in apice. Er
kun liden, og har i Almindelighed en graa Farve paa Vingerne, med 2 klein-
delige og bølgeagtige Baand af graa Farve, foruden andre graa og bølgeagtige
Tverlinier baade over og under Tverbaandene. I Spidsene have de 3 sorte,
men korte Linier, af hvilke de 2 undertiden ere sammenhængende, og kan an-
sees som een. Hos nogle er den øverste bølgeagtige Tverlinie deelt i 2 Parter.
Kønnets Forskiel er, at nogle imellem Tverbaandene ere mere grønne end graa,
og at de 2 sorte Strege i Spidsen, som paa hine staae lige imod hinanden, ere
her sammenhængende. De undre Vinger ere kun lysgraa med en bølgeagtig
Tverlinie. Ligner *juniperata*.

Alm. Dens Larve eller Spander, som er den sidste man seer paa Træerne
om Høsten, sammenkruller den ene Side af Elletræets Blade, som
derover blive brune og fortorrede. Dens Farve er i Begyndelsen
mørkeblaa og grønagtig paa Bugen, men siden bliver den en Blans-
ding af rødt, grønt og blaat, og det tilforn brune Hoved med mørkt
marmoreret. Hele Kroppen har store og adspredte Haar. Sidst i
September eller først i October kryber den i Jorden, og fremkommer
som *Phalæne* først i Junio.

117) † *Phalæna geometra (rufescens) feticornis*, alis rotun- Fig. 37.
datis, anticis basi fusco-subfasciatis, disco lineato rufescente.
Bed Vingerens Rod sidder et sort Tverbaand, der efter et hvidt, med 3 mørke
og runde Pletter, og atter derpaa et stort Rum midt paa Vingen mørkt henved
yttre Kant, men ellers mestendeels lysrødt med røde bølgeagtige Linier. Bag-
til i Spidsen er Farven mørk med en graa bølgeagtig og todeelt Linie. Fryn-
serne ere rødagtige og have sorte Tænder. En anden mindre Sort (uden Tøvl-
Hannen) seer lidt anderledes ud, da den er mindre rød og mere mørk, især ere
de røde bølgeagtige Linier her sorte.

118) † *Phalæna tortrix (betuliperda) testaceo-fusca*, fasciis
alarum duabus obliquis regionem rhombeam includentibus.

Dens Fave er deels mørk eller rødbrun, deels mere graa end brun, dog Hinnen mere rødbrun end Haanen. Paa Vingerne har den 2de ikke altid lige fiendelige Tverbaand, af hvilke det foreste krummer sig bagtil, det bageste fortil, og indslutte en Rhombois's Plet lysere end den øvrige Farve, besynderlig for paa Vingerne. Tverbaandene ere ellers i Farve ikke synderlig adskilte fra Resten. De undre Vinger ere graa og skinnende.

Anm. Dens Larve opfælder sig næsten paa alle her vorende Træer, men meest paa Birken, hvis Blade den sammenspinder, sammengkryller og opæder; ofte i den Grad, at det skader Træet. I det mindste er det Bøndernes Mening, at de, i de Alringer, naar de ere meest overflødige, saaledes fortørre Træet, at Næveren ei vil løbe, eller at Birkebarken, som her bruges til Husenes og Tørve-Tægenes Tækning, ei lader sig skille fra Træet. Den er af Farve graa eller mørkegraa med en brun Halskrave omgivet, fortil med en hvid Som, og har paa Kroppen mange sorte og skinnende Puncter, hvoraf fremstikke enkelte Haar. Naar den falder ned af Træet eller Bladene, kasper den sig op igien efter en Spindetraad, som den altid har i Munden efter andre Tortricum deres Art. Af de Larver, jeg engang udklæbde, fremkom Fluen midt i August; men da de sees paa Træerne hele Sommeren igienue, legges de nok mere end eet Kulde om Aaret.

119) † *Phalæna tortrix (maculata) alis fusco-ferrugineis, macula dorsali communi nivea*. Den ligner den forrige fuldkommen i Størrelse og Skikkelse, er og mørk eller rødbrun ligesom hiin, men med den mærkelige Forskiel, at den midt paa Vingerne har en stor oval Plet, der strækker sig over begge Vinger og er sneehvid. Findes ofte paa Elsetræ.

120) † *Phalæna tortrix (reticulata) alis flavo-ferrugineis, reticulatis, macula marginali curva fusca*. Den er noget mindre, foran mere end sædvanlig bred, af Farve gulbrun paa de øverste Vinger, som have mange brune Linier paa langs og kryds, og i yttre Kant, ret i Midten, en mørkebrun Plet, som en Vinkelbåge, hvis nederste Gren, dog er ganske tynd og lidet fiendelig, mod hin brede. De undre Vinger ere hvidagtige, ligesom Bommen og Fodderne. Den ligner *Phalæna tortrix Moderiana*.

121)

121) † *Phalæna tortrix (cardui) alis superioribus atro-fuscis, argenteo punctatis, fascia media glauca.* Er liden, af sort og brun Farve med et sølvfarvet eller graaagtigt Tverbaand, omtrent i Midten af Vingene, og en ligefarvet smaa Linie mod Slutning. Ellers sees og mange sølvfarvede Puncter og smaa Linier hist og her. Undervingerne have paa undre Side et kiendelig hvidt Tverbaand.

Anm. Dens Larve sammenkrøller Bladene af *Carduus heterophyllus* eller Ulve-Linet, paa langs, og det ved et Spind, der er ligesaa langt som Bladet. Inden i dette Spind løber den ofte fra den ene Ende af Bladet til den anden, og æder imidlertid, dog kun hist og her, det grønne af Bladet, saa intet sidder tilbage, uden den undre hvide epidermis. Hvor man derfor seer disse Blades Raster sammenslede og den hvide Side af Bladet at fremvise sig, kan man vist vente at finde disse Deme. Naar den vil indtræde i Puppestanden, som skeer midt i Julio, ved Høsflettens Begyndelse, gjør den inden for det store Spind et andet mindre, tæt ved Bladets Ribbe for at legge sig der til Rolighed. Sidst i Julio fremkommer Fluen, endstønt man ofte i Steden for den seer liggende i Spindet en graa med en lys Ring omgivet Kofke af en liden Gjøge-Hveps, som fortæter Larverne og gemmer sig inden for deres Spind.

122) † *Phalæna pyralis (grisea) palpis recurvatis, alis griseis, pedibus testaceis.* Den har en optulset Tunge, 2 opadbeiede eller krumme Hørne i Munden; haarfine, blødt temmelig tykke, Følehorn og platte Vinger, der bagtil vige fra hinanden in formam deltoideam, eller en stumpet Vinkel. Bagdeelen er gulagtig; Vinene sorte, Vingerne graa med en sort Punct i Midten, og Fødderne brune.

Anm. Larven, som man finder i sammenkrøllede og fortorrede Elleblade, er henved 7 Linier lang og af en bleg Farve, med en smudsig grøn og bred Streg langs ad Ryggen. Hovedet er derimod rødbrunt med 2 sorte Øine-Puncter og et hofselet sortebrunt samt fløstet todelt Hals-Schild. Den indspandt sig midt i September i Mosse, og fremkom i Bluestand den 24de Juli.

123)

123) †*Phalæna tineæ* (violacea), antennarum apicibus albis. Dens Vingær ere smale og spidse i Enden, hvorfor de baatil giøre en stor Kløst, naar de sammenføies. Følehornene temmelig lange og omtrent den forreste halve Deel hvid, for Resten er Farven overalt violet, men Bommen lysere. Den er liden, og findes paa Ellæræ.

123) *Phalæna tineæ* Frischella? Er liden, samt ganske sort eller mørk med en guldsarvet Glands. Følehornene ere lange og have under Forstørrelses Glasset at see til hvide Ringe. Alle Vingerne ere omkringsatte med lange Haar.

Anm. Dens lille brune Larve har sort Hoved og Halsstjold, 2 sorte og glatte Knoppe paa 2den og 3de Leed, 1 sort Plet paa Sierten og sorte Fodder. Det mærkværdigste ved den er dette, at den gier en trind og brun Hylse eller Kofte om sig, staaende paa Staaes af Birkes og Hasselbladene, dog helst de første. Dens øverste Deel har en Rng eller Kiel, som kommer deraf, at den der sønderstær Kofken, naar den bliver den for trang, og giver den en nye Tilferning. Saaledes bær det sin Kofte som en Sneql sit Huus, og det saaledes at den gaaer fort med Fodsødderne, hvor Kofken er aaben, holdende Bagdeelen med Kofken i Veiret. Midt i Junio fæster den sig til Bladet og forvandles til en sort Puppe. I Begyndelsen af Julit Maaned fremkommer Myggen.

124) *Phalæna tineæ* elongella. Er af en Mygges Størrelse, men meget smal, Vingerne jevnsmale og baatil lidt opadboiede, som en frum Kniv; Følehornene ligesaa lange som Vingerne. Med Fodderne staaer den høit opreist og hviler baatil paa Vingerne. De øverste Vinger rødbrune med et stort sort Flos paa indre Side, men paa undre Side sortgraa og flinnende ligesom de undre Vinger, der ere meget flossede paa begge Sider, men meest den indre. Bommen er hvidagtig, Foddernes palmæ eller den nederste Deel ligeledes; Resten rødbrunt, og det andet Pars korte Skinnebeen (tibia) tykkere og mere flossede end paa de andre. Hovedet har forpaa 2 smale opboiede Horne.

Anm. Dens Larve er lang, smal og græsgrøn med 6 Fodder, foran og to stumpede Spidser i Steden for Fodder paa 6te, 7de og 8de Ring

Ring forfra. Dens Puppe ligger indenfor et fint, hvidt, samt gløe og skinnende Spind, der seer ud som et Stykke ovalt Glas eller Skind, og sidder under Elstræets Blade. Puppens Farve er hvid, med brune Lærninger, i Rød langs ad Ryggen. Fluen fremkommer i September.

† 125) *Phalæna tineæ (aurea)* alis aureis, antennis, abdomine pedibusque argenteis. Er ganske liden, smal og med bagtil sammentrykte Vinger. Den har oprullet Tunge, 2 opadbojede Horne, samt en lys Haarqvast i Halsen. Den har og en Guldfarve med nogle hvide og sølvfarvede Pletter i Vingerens ytre eller nedre Kant. Vinene ere blaae med sorte Vinestene, Bommen, Fødderne og Følehornene sølvfarvede.

Anm. Det er indenfor Birketræets yderste grove Bark og dens Sprækker, man finder dens lille Larve i stor Mængde. Dens Farve er grøn, som spanskegrøn, ofte ogsaa en Blanding af rødt og grønt. De indeholde og alle en spanskegrøn farvet Bædske. Fluen fremkommer ved St. Hansdag.

126) † *Phalæna tineæ (variegata)* alis griseis, lituris maculisque atris. Er liden med smale Vinger, bredest bagtil. Vingerens Farve er graaskinnende med en sort Strime paa langs, hvor Vingerne fales sammen, og nogle nedadgaaende sorte Puncter. Vingerens undre Side er mørk.

Anm. Den fremkom midt i August af en sort Puppe. Larven er en liden violet Blad-Biller, med lyse Pletter, der spinder sig ind i Elstræets Blade.

127) † *Phalæna alucita (didactylites)* alis patentibus fissis. anticis albis. bifidis, posticis cinereis tripartitis. Vinene ere sorte, Fødderne lange og hvide, Bommen ligeledes hvid, samt lang og smal. De forreste Vinger ligeledes lange og smale samt deelte i 2 Parter ved en Indskjærelse, som dog ikke strækker sig hen til Midten, deres Farve hvid, men Fryndserne graa, hvorimod de undre Vinger ere deelte i 3 Parter, alle graa. De bageste Fødder have lange Tærner. Den kunde være *Phalæna alucita didactyla*, i Fald dens Farve, som jeg har fundet bestandig, ikke var forskjellig fra samme.

Nye Saml. II. B.

M

Libel.

Libellula.

128) *Libellula ænea*. Er temmelig stor; Hovedet og Overlivet saarberggrønt og glindsende; Vinene grønne, Vingerne lidet gulagtige, ved Roden ligeledes noget gule med en rødagtig Kantpunct. For Resten er Underløberne blege, Overlivet haaret oventil og Bommen paa undre Side brunstribet. I Enden havde den 4 Hager, de øverste randede paa undre Side. Fundet paa Visketræ ved Vandene.

129) † *Libellula (cærulea) alis aqueis, corpore atro, maculis ceruleis*. Synes at være nye. Vinene blaaagtige; Overlivet brunt med 3 blaa Striber paa Siderne; Vingerne vandfarvede eller blanke med sorte Kantpuncter og hvidagtige Viel-Hinder (*membranæ accessoræ*) ved Roden. Hvor de sættes til Kroppen sidder og nogle hvide eller blaaagtige Puncter. Bommen er sort, dens 2de forreste Læder tykke og næsten omgibne med en blaa Ring, den 3de indfæbet og blaa paa Siderne, de andre blaaplettede, med 4re Pletter oventil og 2 større neden til paa hver Ring, hvorimod de smaa Viel-Leeder, ikkun have 1 blaa Plet paa hver Side og en anden knap kiendelig i Midten. I Rumpen sadde 2 lancetagtige Blade, og et mindre Blad i Midten dannet som en indhuult Spade. Fødderne og Bommens undre Side, samt alt hvad de blaa Pletter ikke indtage er sort. Den er ellers een af de største.

130) † *Libellula (pumila) testaceo-fusca, alis hyalinis, puncto marginali nullo*. Den er knap tredie Deelen saa stor, som de sædvanlige eller middelmaadige, altsaa meget liden. Farven overalt mørk, dog meest rødbrun paa Siderne og under Bommen, som ogsaa har lyse rødbrune Ringe paa undre Side. Vingerne vandfarvede, dog tillige noget gule at see til, naar de holdes sammen. Disse have ingen Kantpunct paa Vingerne som andre *Libellulæ*, men 2 fine Hager i Rumpen og mørke Fødder. Tre Stykker af dem bleve mig fra en Søter-Dal tilbragte, og vare alle fuldkomne lige.

Ephemera.

Fig. 38.

131) † *Ephemera (leucophthalma) cauda bifida, corpore subluteo, oculis albis papillofis*. Kan regnes blant store af dette Slags; thi Tegningen forestiller den vel liden. Den har 2 meget kiendelig hvide Vinge, hvori sees en sort Diesteen, som vender sig for Tilskueren, ligesom Insectet selv vendes.

vedes. Imellem de store Vinge sidde 3 smaa i en Trefant og i smaa Forhold-
ser. Kroppen er gul, dog meest paa Siderne, oventil mørkere og paa Over-
livet sortrød; Vingerne gule i øverste Rad, ellers noget blaaflinnende; Un-
dervingerne korte, dog større end hos endel andre; Rumpeshaarene lange og
hvide, og ved Roden af samme sidde 2 mod hinanden bølgede smaa Hager eller
Haar.

132) † *Ephemera (caudata) bifeta fusca, subtus lutea, alis
rufescentibus.* Den har, foruden de store Vinge, 2 derimellem som runde
Knoppe siddende nær ved Følehornene, der have temmelig lange Følehaar.
Overlivet er sort og gulstribet; Bommen rødagtig brun, men gul neden under;
Vingerne rødflinnende som Raaber; Undervingerne aflange og meget smaa, og
de 2 Rumpeshaar dobbelt saa lange som Kroppen.

133) *Ephemera bioculata.* Er den almindeligste. Dens Vinge
ere neden til smalle, men oventil udvidede som en Trille, og indtage det meste
af Hovedet. Et Par mindre Vinge sidde som sædvanligt strax nedenfor. Over-
livet er oventil nedtrykt og sort, men paa Siderne rødagtigt, Bommen trind,
gulagtig, og naar de nederste mørke Leeder undtages, glennesigtig. Rumpes-
haarene ere 2 Gange saa lange som Kroppen og ofte hvide; de 2 bageste Par
Fødder hvidagtige; Vingerne lyse og lidt rødflinnendes. Undervingerne aflang
runde og meget smaa. Opholder sig som de andre ved Vand.

134) † *Ephemera (ciliata) bifeta, subincarnata, alis sub-
fuscis, margine ciliatis.* Er kun lidt større end *Culex vulgaris*, har
store mørke Vinge, og 2 andre smaa derimellem. Overlivet opheiet og mørkt,
men Bommen rødagtigt med lyse Kanter paa Leederne. Stierthaarene, som
ere hvide og omkrænt af Pænge som Kroppen, vige bagtil meget fra hinanden,
og have en liden Pige siddende imellem sig. Vingerne ere noget mørke at se
til, og tiendelig fløvede i bageste Kant. De smaa Vinger ere og tiendelige.
Alle Fødderne hvidagtige og lige lange. Den ligner meget *Ephemera nigra*.

Phryganea.

135) *Phryganea nigra.* Den er smal, langagtig og sort, med et
Stags Glands, helst midt paa Vingerne, hvor Farven er meest sort. Føle-
hornene,

hornene, der ere tre Gange saa lange som Kroppen, have lyse Ringe; ligeledes ene og Fødderne noget lyse eller blaffede.

136) *Phryganea umbrosa*. Er af Anseende som en sortagtig *Tinea* eller *Mel*. Dens Følehornene ere af Længde som Kroppen, og det ene har Samlestængler at see til som smaa Fødder. De rette Fødder have temmelig store flønt saa Tårner. De øverste Vinger sorte og besprengte med gulagtige Pletter, de underste allene sorte; Fødderne ligeledes, men Læderne paa de bageste gulbrune.

137) *Phryganea fusca*. Er liden, smal og langagtig, samt derhos trind, da Vingerne bøje sig sammen, som 2 halve Cylindre. Vingerne ere ellers langt længere end Kroppen; Følehornene ganske lidet kortere, og farven overalt sort eller mørk. Da Bugskjellene have smaa Bieskiel paa Siderne, der ere kortere end Resten, kan samme anses som 7 maculæ laterales, hvilke Linné tillegger den.

Anm. Dette Insect patrer sig paa denne Maade: *Mas minor incumbit foëminæ duplo fere majori, et abdomen ad dextrum ejuslatus deflexum ita reflectit et incurvat, ut matricem foëminæ exsertam, apice attingat.* De opholde sig ellers alle ved Vandene.

Hemerobius.

138) *Hemerobius perla*. Den ligner en *Libellula*, og ser temmelig stor ud formodentlig sine store Vinger, men har ellers en liden Krop. Hovedet er mestendeels sort og grønpletet, Øinene guldfarvede, medens den lever, men siden mørke; Følehornene fine og omtrent af Længde som Kroppen; Overlivet sort og grønt, og Bommen sort, men grøn paa Siderne. Dens fire Vinger ere aflang runde, hvide og giennemigtige som Cristal, samt igiennemvævede med grønne Sener, som under Forstørrelses-Glasset sees at være lodne eller besatte med Haar. I øverste Rand ere de smaa Tver-Sener tabelete, og i nederste Rand sidder en Randpunct eller grøn Plet ligesom paa *Libellulæ*. De give en slem Lugt og findes ved Vandene, dog ikke uden længst ind i Randet, hvor Varmen er størst.

139) *Hemerobius hirtus*. Er langt mindre, men af samme Skabning i det mæste. Følehornene ere cmtrent af Længde som Kroppen; Bommen lodden og bagtil klyftet; Vingerne ovale med todeelte Seener i begge Kanterne, men paa de undre Vinger allene i den øverste. Farven er hvid, og Disnene allene sorte. Vingerne have Haar paa Seernerne, ligesom den forrige, samt brunagtige Puncter, hvilke gjøre paa de forreste 2 mørke, men lidet kiendelige Tverbaand. Bommen er noget mørk. findes ligeledes ved Bænde og Elve.

Raphidia.

140) *Raphida ophiopsis*. Et lidet Insect af usædvanlig Skabning, formedelst det laaæ smale og cylindriske Overliv, der seer ud som en lang Hals. Hovedet er foran bredt, men bagtil smalt; Følehornene fine og lidet længere end Hovedet og Overlivet tilsammen; Bommen temmelig lang, tyk og trind; Vingerne fine og igiennemvævede med Seener, ligesom en *Hemerobius*, de staae og paa Kant og have en Kantpunct, ligesom paa samme. Hele Insectets Legeme er sort og allene Bommens Sider gulftribede. Jeg har kun eengang fundet den i nye Bygninger, hvor den nok var henbragt med Lommeret.

